

MARVOW 2.0

Coordinated Multi-Agency Response
to Violence against Older Women

Εργαλείο MARVOW 2.0: Λίστα Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου και Διαχείρισης Περιστατικών για Περιπτώσεις Βίας κατά Ηλικιωμένων Γυναικών

Co-funded by
the European Union

MARVOW 2.0
Coordinated Multi-Agency Response to Violence against Older Women

Παράδοση 2.2: Καταγραφή Παραγόντων Κινδύνου και Εργαλείο Διαχείρισης Περιστατικών βίας κατά των μεγαλύτερων γυναικών MARVOW 2.0

Συντελεστές: AGE Platform Europe, ANCI LAZIO, Association of Autonomous Austrian Women's Shelters, Associació CONEXUS Atenció, Formació i Investigació Psicosocials, Association NAIA, Psytel France, Mediterranean Institute of Gender Studies, Union of Women Associations of Heraklion, WAVE – Women Against Violence Europe, WWP EN – European Network for the Work with Perpetrators

Γραφιστικός σχεδιασμός: Monika Medvey
Εικονογραφήσεις: Selen Sarikaya
Ημερομηνία δημοσίευσης: Νοέμβριος 2025

Co-funded by the European Union

Χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται ανήκουν αποκλειστικά στους/στις συγγραφείς και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της αρχής που παρέχει τη χρηματοδότηση. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η αρχή που παρέχει τη χρηματοδότηση μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες γι' αυτές.

MARVOW 2.0
Coordinated Multi-Agency Response to Violence against Older Women

Εργαλείο MARVOW 2.0: Λίστα Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου και Διαχείρισης Περιστατικών για Περιπτώσεις Βίας κατά Ηλικιωμένων Γυναικών

Γλωσσάρι 4

Εισαγωγή 6

Μεθοδολογική διαδικασία για τη Λίστα Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου 11

Εθνικά πλαίσια και πιθανή χρήση/εφαρμογή της Λίστας Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0 στις χώρες-εταίρους 17

Λίστα Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0 για τον Εντοπισμό Ηλικιωμένων Γυναικών Θυμάτων Βίας 23

Εργαλείο Διαχείρισης Περιστατικών MARVOW 2.0 για τον Συντονισμό Πολυυπηρεσιακής Συνεργασίας 30

Βιβλιογραφικές Αναφορές 39

Παραρτήματα 40

Γλωσσάρι

Εξαναγκαστικός έλεγχος (Coercive control) αναφέρεται σε ένα μοτίβο κυριαρχίας που περιλαμβάνει τακτικές απομόνωσης, εξευτελισμού, εκμετάλλευσης και ελέγχου των θυμάτων, εμποδίζοντας την ανάπτυξη των γυναικών, την ικανότητά τους να ασκούν τα δικαιώματά τους ως πολίτισσες, καθώς και την ευημερία των οικογενειών, των κοινοτήτων και της κοινωνίας συνολικά. Περιλαμβάνει στοιχεία όπως εξαναγκασμό, σεξουαλικό εξαναγκασμό, εκφοβισμό, ρύθμιση, παρακολούθηση, περιορισμό πόρων και εξωτερικής υποστήριξης, εξευτελισμό, έλεγχο και απομόνωση (Stark, 2009). Διακρίνονται τουλάχιστον τρεις πτυχές του εξαναγκαστικού ελέγχου: προθετικότητα ή στοχοκατευθυνόμενη συμπεριφορά του θύτη (σε αντίθεση με το απλό κίνητρο), αρνητική αντίληψη της ελεγκτικής συμπεριφοράς από το θύμα, και ικανότητα του θύτη να επιβάλλει έλεγχο μέσω αξιόπιστης απειλής (Hamberger, L. K., Larsen, S. E., & Lehrner, A., 2017).[1]

Ενδοοικογενειακή βία (Domestic Violence – DV) αναφέρεται σε κάθε πράξη σωματικής, σεξουαλικής, ψυχολογικής ή οικονομικής βίας που λαμβάνει χώρα εντός της οικογένειας ή του οικιακού περιβάλλοντος ή μεταξύ πρώην ή νυν συζύγων ή συντρόφων, ανεξαρτήτως εάν ο θύτης συγκατοικεί ή συγκατοίκησε με το θύμα (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2011).

Γυναικοκτονία (Femicide) αναφέρεται στη δολοφονία γυναίκας από (πρώην) σύντροφο και στον θάνατο γυναίκας ως αποτέλεσμα πρακτικής επιβλαβούς για τις γυναίκες (EIGE). Ωστόσο, ο ορισμός αυτός μπορεί να επεκταθεί και στη δολοφονία ηλικιωμένων γυναικών από μέλος της οικογένειας, όχι απαραίτητα από (πρώην) σύντροφο.

Έμφυλη βία (Gender-Based Violence – GBV*)* αναφέρεται σε πράξεις βίας που στρέφονται εναντίον μιας γυναίκας επειδή είναι γυναίκα ή σε βία που επηρεάζει δυσανάλογα τις γυναίκες (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2011).

Βία μεταξύ συντρόφων (Intimate Partner Violence – IPV) περιλαμβάνει κάθε μορφή συμπεριφοράς που αποσκοπεί στην απόκτηση ή διατήρηση εξουσίας και ελέγχου πάνω σε (πρώην) σύντροφο. Περιλαμβάνει φυσικές, σεξουαλικές, συναισθηματικές, οικονομικές και ψυχολογικές πράξεις ή απειλές πράξεων που έχουν επιβλαβή επίδραση στο άτομο.

Θύτης (Perpetrator) είναι το άτομο που διαπράττει πράξεις ενδοοικογενειακής ή συντροφικής βίας. Αναγνωρίζεται ότι οι θύτες βίας είναι κυρίως άνδρες, ενώ τα θύματα είναι κατά κύριο λόγο γυναίκες. Στο παρόν έγγραφο, ο όρος «θύτης» αναφέρεται σε άνδρες που ασκούν βία, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά.

Επιζώσα (Survivor) είναι κάθε άτομο που έχει υποστεί ενδοοικογενειακή ή συντροφική βία. Έχει παρόμοια σημασία με τον όρο «θύμα», αλλά προτιμάται καθώς υποδηλώνει ανθεκτικότητα. Στο παρόν έγγραφο, ο όρος «επιζώσα» αναφέρεται σε ηλικιωμένες γυναίκες, εκτός αν αναφέρεται διαφορετικά.

1 *Coercive control in intimate partner violence. Aggression and Violent Behavior*, 37, 1–11. doi:10.1016/j.avb.2017.08.003

Βία κατά ηλικιωμένων γυναικών (Violence against older women) αναφέρεται σε κάθε πράξη έμφυλης βίας που έχει ως αποτέλεσμα ή ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα σωματική, σεξουαλική ή ψυχική βλάβη ή οδύνη σε γυναίκες ηλικίας 60 ετών και άνω, συμπεριλαμβανομένων απειλών τέτοιων πράξεων, εξαναγκασμού ή αυθαίρετης στέρησης ελευθερίας, είτε συμβαίνουν στον ιδιωτικό είτε στον δημόσιο χώρο. Περιλαμβάνει επίσης οικονομική κακοποίηση, εκμετάλλευση ή στέρηση πόρων, παραμέληση και εγκατάλειψη (Violence Against Women and Girls Resource Guide, Brief on Violence against Older Women, World Bank, 2016).

Συντομογραφίες

DV ..... Domestic Violence (Ενδοοικογενειακή Βία)

EASI ..... Elder Abuse Suspicion Index (Δείκτης Υποψίας Κακοποίησης Ηλικιωμένων)

EIGE ..... European Institute for Gender Equality (Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων)

EU ..... European Union (Ευρωπαϊκή Ένωση)

GBV ..... Gender-Based Violence (Έμφυλη Βία)

IPV ..... Intimate Partner Violence (Βία μεταξύ Συντρόφων)

MARVOW ..... Multi-Agency Response to Violence Against Older Women (Πολυτομεακή Ανταπόκριση στη Βία κατά Ηλικιωμένων Γυναικών)

MS ..... Member State (Κράτος Μέλος)

REAMI ..... Risk on Elder Abuse and Mistreatment Instrument (Εργαλείο Εκτίμησης Κινδύνου Κακοποίησης Ηλικιωμένων)

WHOSEFVA .... Working with Healthcare Organizations to Support Elderly Female Victims of Abuse (Συνεργασία με Οργανισμούς Υγείας για τη Στήριξη Ηλικιωμένων Γυναικών Θυμάτων Κακοποίησης)

TISOVA ..... Training to Identify and Support Older Victims of Abuse (Εκπαίδευση για τον Εντοπισμό και τη Στήριξη Ηλικιωμένων Θυμάτων Κακοποίησης)

WHO ..... World Health Organization (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας)

Εισαγωγή

Οι ηλικιωμένες γυναίκες βιώνουν βία που πηγάζει από τη διασταύρωση του σεξισμού και της ηλικιακής διάκρισης (ageism). Η βία αυτή προέρχεται από τη βαθιά ριζωμένη πεποίθηση ότι η ζωή των ηλικιωμένων γυναικών έχει μικρότερη αξία. Εκδηλώνεται με διάφορες μορφές και σε διαφορετικά περιβάλλοντα — από την ενδοοικογενειακή βία και τη βία σε ιδρυματικές δομές, έως τη δομική βία που αποκλείει τις ηλικιωμένες γυναίκες από το σύστημα υποστήριξης. Παρότι οι ηλικιωμένες γυναίκες ενδέχεται να πέσουν θύματα βίας, σπάνια λαμβάνουν υποστήριξη από εξειδικευμένες υπηρεσίες.

Απαιτείται εκπαίδευση, συντονισμένη πολυτομεακή συνεργασία, ευαισθητοποίηση και συνηγορία ώστε να ενταχθεί η θεματική της βίας κατά των ηλικιωμένων γυναικών στον δημόσιο διάλογο και να αναπτυχθούν εργαλεία για καλύτερη πρόληψη και ανταπόκριση. Η εκτίμηση κινδύνου αποτελεί καθοριστικό στάδιο στη διαχείριση περιστατικών βίας κατά των γυναικών και ενδοοικογενειακής βίας. Ο κίνδυνος είναι «δυναμικός», δηλαδή μεταβάλλεται ανάλογα με τις συνθήκες.

Το παρόν έγγραφο περιγράφει τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για τη δημιουργία της Λίστας Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0, η οποία προορίζεται να χρησιμοποιείται συμπληρωματικά προς τα ήδη υπάρχοντα εργαλεία ανάλυσης κινδύνου και είναι αρκετά ευέλικτη ώστε να προσαρμόζεται στις ανάγκες και τα πολιτισμικά συμφραζόμενα των διαφόρων χωρών της ΕΕ. Δεν μπορεί να χρησιμοποιείται αυτόνομα, αλλά μόνο ως συμπληρωματικό εργαλείο, παρέχοντας καθοδήγηση σε επαγγελματίες πρώτης γραμμής για τη βελτίωση

της εκτίμησης και διαχείρισης περιστατικών βίας κατά ηλικιωμένων γυναικών μέσω της αναγνώρισης συγκεκριμένων παραγόντων κινδύνου. Οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής περιλαμβάνουν προσωπικό υπηρεσιών υγείας, κοινωνικών υπηρεσιών, υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας, γηροκομείων ή οίκων ευγηρίας, αστυνομίας, δικαστικών αρχών, τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας για ηλικιωμένους ή θύματα ενδοοικογενειακής βίας, υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων, προγραμμάτων για δράστες και άλλων συναφών φορέων.

Η βία κατά ηλικιωμένων γυναικών ορίζεται ως *«κάθε πράξη έμφυλης βίας που έχει ως αποτέλεσμα ή είναι πιθανό να έχει ως αποτέλεσμα σωματική, σεξουαλική ή ψυχική βλάβη ή οδύνη, συμπεριλαμβανομένων των απειλών τέτοιων πράξεων, του εξαναγκασμού ή της αυθαίρετης στέρησης ελευθερίας, είτε αυτές λαμβάνουν χώρα στον ιδιωτικό είτε στον δημόσιο χώρο»*. Περιλαμβάνει επίσης οικονομική κακοποίηση, εκμετάλλευση ή στέρηση πόρων, παραμέληση και εγκατάλειψη (Violence Against Women and Girls Resource Guide, 2016).

Η πιο πρόσφατη ανάλυση μελετών σχετικά με τη βία κατά ηλικιωμένων ατόμων, ανδρών και γυναικών, κατέδειξε ότι 15,7% των ηλικιωμένων έχουν υποστεί βία (Yon, Mikton, Gassoumis, & Wilber, 2017) — δηλαδή 1 στους 6 ενήλικες άνω των 60 ετών έχει βιώσει κάποια μορφή βίας (WHO, 2022). Ωστόσο, τα πραγματικά ποσοστά ενδέχεται να είναι πολύ υψηλότερα, καθώς μόνο περίπου 1 στα 23,5 περιστατικά βίας κατά ηλικιωμένων αναφέρεται (Storey, 2020).[2] Συνεπώς, η βία κατά των ηλικιωμένων γυναικών αναγνωρίζεται διεθνώς ως εκτεταμένο πρόβλημα δημόσιας υγείας.

Αν και η βία κατά ηλικιωμένων γυναικών περιλαμβάνει και περιστατικά που διαπράττονται από επαγγελματίες φροντιστές ή συμβαίνουν σε ιδρυματικά περιβάλλοντα, το έργο MARVOW 2.0 και η Λίστα Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0 εστιάζουν στη βία από συντρόφους και μέλη της οικογένειας, λαμβάνοντας υπόψη τις συγκεκριμένες έμφυλες και σχεσιακές δυναμικές.

Είναι ζωτικής σημασίας οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής να διαθέτουν τις δεξιότητες να εντοπίζουν και να ανταποκρίνονται στη βία κατά των ηλικιωμένων γυναικών, καθώς πρόκειται για ένα πολύπλοκο και συχνά υποαναφερόμενο φαινόμενο που παραμένει αόρατο σε μεγάλο βαθμό.

Ανάγκη για εργαλεία εκτίμησης κινδύνου και διαχείρισης περιστατικών ειδικά για ηλικιωμένες γυναίκες.

Ο πληθυσμός των ηλικιωμένων ατόμων στην Ευρώπη συνεχίζει να αυξάνεται, με το 21% του πληθυσμού της Ευρώπης να είναι άνω των 60 ετών.[3] ο προσδόκιμο ζωής των γυναικών στην Ευρώπη επίσης συνεχίζει να αυξάνεται – το 2022, το προσδόκιμο ζωής των γυναικών στην ΕΕ ήταν 84 έτη.[4] Επομένως, είναι καθοριστικής σημασίας να διασφαλιστεί η ευημερία αυτού του αυξανόμενου αριθμού ηλικιωμένων γυναικών, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματός τους να ζουν μια ζωή χωρίς βία, σύμφωνα με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΟΗΕ, 2015).[5]

Ωστόσο, η βία κατά των ηλικιωμένων γυναικών παραμένει μη ανιχνευμένη και συχνά παραμελείται και, στις χειρότερες περιπτώσεις, οδηγεί σε γυναικοκτονίες. Οι γυναικοκτονίες εξακολουθούν να

2 *Risk factors for elder abuse and neglect: A review of the literature* in *Aggression and violent behavior*, 50, 101339.
3 **https://www.touteleurope.eu/societe/les-plus-de-65-ans-en-europe/**
4 **https://www.insee.fr/fr/statistiques/6047775?sommaire=6047805#:~:text=En%20moyenne%20dans%20l'UE,65%20%25%20dans%20les%20pays%20baltes**
5 Διαθέσιμο στο: **https://sdgs.un.org/2030agenda**

υφίστανται σε όλη την Ευρώπη. Το 2021 (τελευταία διαθέσιμα δεδομένα), ο συνολικός αριθμός των γυναικοκτονιών στην Ευρώπη ήταν 1.142, εκ των οποίων οι 469 διαπράχθηκαν από συντρόφους.[6] Δεν υπάρχουν λεπτομερή δεδομένα από την Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με τη γυναικοκτονία ή αυτό το πρόβλημα δημόσιας υγείας για όλα τα Κράτη Μέλη (δεν υπάρχουν δεδομένα από τη Βουλγαρία, η οποία είναι χώρα-εταίρος του MARVOW 2.0, ή από το Βέλγιο, τη Δανία, την Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο, την Πολωνία, την Πορτογαλία, τη Ρουμανία), αλλά υπάρχουν ορισμένα δεδομένα από συγκεκριμένες ευρωπαϊκές χώρες.. Η Σουηδία σημείωσε αύξηση 120% στις γυναικοκτονίες το 2018 σε σύγκριση με το 2017, ενώ η Εσθονία και η Σλοβενία σημείωσαν αύξηση 100% το 2015 και το 2020, αντίστοιχα. Συγκρίνοντας τα δεδομένα της διετούς περιόδου της πανδημίας με αυτά του 2019, η Ελλάδα, η Σλοβενία, η Γερμανία και η Ιταλία παρουσίασαν σημαντική αύξηση στις γυναικοκτονίες.

Γυναικοκτονία κατά ηλικιωμένων γυναικών στις χώρες του έργου MARVOW 2.0

Οι ηλικιωμένες γυναίκες φαίνεται να αποτελούν κατηγορία υψηλού κινδύνου για γυναικοκτονία και εξαναγκασμένη αυτοκτονία σε όλες τις χώρες-εταίρους.[7]

Στην Αυστρία, για παράδειγμα, ο αριθμός των γυναικοκτονιών κατά ηλικιωμένων γυναικών είναι υψηλός. Ο σύνδεσμος AÖF (Αυτόνομες Αυστριακές Γυναικείες Δομές Φιλοξενίας) συλλέγει δεδομένα από δημοσιεύματα των ΜΜΕ για τη δημιουργία στατιστικών σχετικά με τις γυναικοκτονίες στη χώρα, και τα στοιχεία δείχνουν ότι το 2019 το 14% όλων των γυναικοκτονιών αφορούσε γυναίκες 60 ετών και άνω, το 2020 το ποσοστό ήταν 33%, το 2021 ήταν 29%, αυξήθηκε σε 34% το 2022, 30% το 2023 και το 2024 ξεπέρασε το 50% (τελευταία διαθέσιμα δεδομένα).[8] Στην Κύπρο υπήρξαν συνολικά 19 γυναικοκτονίες μεταξύ 2019 και 2023, και οι γυναίκες άνω των 70 ετών στη Γαλλία είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένες σε γυναικοκτονία: αποτελούν τη δεύτερη πιο εκτεθειμένη ηλικιακή ομάδα μετά την ηλικιακή ομάδα 30–39 ετών. Στην ηλικιακή ομάδα άνω των 70 ετών, από 125 θανάτους που σχετίζονται με ζευγάρια, τα 102 θύματα ήταν γυναίκες και το 21% αυτών των γυναικών ήταν 70 ετών ή άνω τη στιγμή του εγκλήματος· το 22% των θυτών ήταν 70 ετών ή άνω (το 15% των θυμάτων ήταν 80 ετών ή άνω και το 16% των θυτών 80 ετών ή άνω).[9] Στην Ελλάδα, υπήρξε μεγάλη αύξηση στις γυναικοκτονίες το 2021, της τάξεως του 187,5%, από 8 περιστατικά το 2020 σε 23.

Στην Ιταλία, αναφέρθηκαν 100 περιπτώσεις γυναικοκτονιών, σε σύγκριση με 54 το 2018.

Στην Ισπανία, τα επίσημα στατιστικά αναφέρουν ότι από τις 57 γυναικοκτονίες από συντρόφους που διαπράχθηκαν το 2023, 8 θύματα ήταν άνω των 60 ετών. Το ποσοστό αυτό (13,8%) είναι πολύ κοντά στον μέσο όρο των 14% των ηλικιωμένων γυναικών (60+) μεταξύ των θυμάτων γυναικοκτονίας από σύντροφο τα τελευταία 10 χρόνια, χωρίς να διαφαίνεται σαφής τάση.

Στη Βουλγαρία, δεν υπάρχουν επίσημα στατιστικά για τις γυναικοκτονίες στη χώρα. Τα δεδομένα συλλέγονται από παρακολούθηση των μέσων ενημέρωσης που διεξάγουν ΜΚΟ. Υπήρξαν συνολικά 41 γυναικοκτονίες κατά γυναικών ηλικίας 60 ετών και άνω μεταξύ 2020 και 2025 (37%). Ο

6 https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/20223656_pdf_mh0922324enn_002.pdf
7 The expression of "forced suicide" is used when a victim of domestic violence commits suicide because of this situation. https://psytel.eu/PSYTEL/psy-documents/Suicides_forces/2022-SF_Eur_Guide_FR3_221228_web.pdf
8 https://www.aoef.at/index.php/zahlen-und-daten/femizide-in-oesterreich
9 https://www.insee.fr/fr/statistiques/6047799?sommaire=6047805

αριθμός τους αυξήθηκε δραματικά κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου – από 26% το 2020 σε 46% το 2022 και 50% το 2024. Μία στις τρεις δολοφονίες ηλικιωμένης γυναίκας διαπράχθηκε από σύντροφο ή πρώην σύντροφο.

Η ανίχνευση της βίας κατά των ηλικιωμένων γυναικών, καθώς και μια αποτελεσματική εκτίμηση κινδύνου, συχνά παρεμποδίζονται από την άρνηση ή την ντροπή του θύματος και από εσφαλμένη εκτίμηση εκ μέρους των επαγγελματιών (Vanden Bruele, 2019).

Η ηθική σύγκρουση που αντιμετωπίζουν οι επαγγελματίες όταν υποψιάζονται βία σε ηλικιωμένες γυναίκες μπορεί επίσης να εμποδίσει την εκτίμηση ή την ανταπόκριση. Αυτή η σύγκρουση σχετίζεται με τις ακούσιες συνέπειες που μπορεί να αντιμετωπίσει το θύμα όταν ένας επαγγελματίας προχωρήσει σε αναφορά· για παράδειγμα, το θύμα μπορεί να χάσει τον φροντιστή του εάν ο φροντιστής είναι ο θύτης ή/και να μεταφερθεί από το σπίτι του σε γηροκομείο λόγω της αναφοράς.

Επιπλέον, πέρα από την έλλειψη δεδομένων σχετικά με τη βία κατά των ηλικιωμένων γυναικών, υπάρχει έλλειψη εργαλείων για την ανίχνευση και τη διαχείριση αυτής της βίας. Ακόμη και το υπάρχον υλικό και οι εκπαιδευτικές δράσεις για τη βία κατά των γυναικών όλων των ηλικιών συχνά δεν διαδίδονται συστηματικά στους αρμόδιους επαγγελματίες.

MARVOW, MARVOW 2.0 και άλλα σχετικά έργα της ΕΕ

Το έργο MARVOW 2.0 βασίζεται στις πλούσιες εμπειρίες του έργου Multi-Agency Response to Violence Against Older Women (MARVOW 1.0), ενός έργου της ΕΕ διάρκειας 30 μηνών, από τον Σεπτέμβριο 2019 έως τον Μάρτιο 2022, με ομάδα έργου έξι εταίρων από τέσσερις ευρωπαϊκές χώρες: Αυστρία, Εσθονία, Ελλάδα και Γερμανία. Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπετε την ιστοσελίδα του έργου: www.marvow.eu.

Το επόμενο έργο MARVOW 2.0 εστιάζει στον συντονισμένο πολυτομεακό συντονισμό και στη γεφύρωση των κενών όσον αφορά την εκτίμηση κινδύνου, τη διαχείριση περιστατικών, την εργασία με ηλικιωμένους θύτες βίας και την πρόληψη γυναικοκτονιών κατά ηλικιωμένων γυναικών. Το έργο περιλαμβάνει ένα κονσόρτσιουμ 10 οργανισμών από 7 χώρες (Αυστρία, Βουλγαρία, Κύπρος, Γαλλία, Ελλάδα, Ιταλία και Ισπανία), συμπεριλαμβανομένων 3 δικτυακών οργανισμών.

Επαγγελματίες που εργάζονται με ηλικιωμένες γυναίκες προσκλήθηκαν σε στρογγυλά τραπέζια και ρωτήθηκαν σχετικά με την ευαισθητοποίηση για την ενδοοικογενειακή βία σε αυτή την ομάδα πληθυσμού. Δήλωσαν ότι οι ηλικιωμένες γυναίκες βιώνουν σεξιστική και θεσμική βία. Παρόλο που κάποιοι επαγγελματίες έχουν εκπαιδευτεί στην ανίχνευση της βίας και στην εκτίμηση κινδύνου, τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται δεν προσαρμόζονται στα περιστατικά ηλικιωμένων γυναικών. Γενικά, το ζήτημα της βίας κατά αυτής της ομάδας πληθυσμού αποτελεί κοινωνικό και πολιτικό ζήτημα σε όλες τις χώρες που συμμετέχουν στο MARVOW 2.0.

Επιπλέον, αναφέρθηκαν και ενσωματώθηκαν στα αποτελέσματα του έργου αναφορές και εργαλεία προηγούμενων έργων της ΕΕ, όπως το Working with Healthcare Organizations to Support Elderly Female Victims of Abuse (WHOSEFVA) και Training to Identify and Support Older Victims of Abuse (TISOVA)

Ευθύνη και ρόλος των επαγγελματιών πρώτης γραμμής στην πρόληψη της βίας κατά ηλικιωμένων γυναικών

Είναι ευθύνη όλων των επαγγελματιών που εργάζονται ή έρχονται σε επαφή με ηλικιωμένες γυναίκες να ενεργούν σε περίπτωση υποψίας ή απόδειξης βίας και να μεταφέρουν τις ανησυχίες τους σε αρμόδιο άτομο ή υπηρεσία. Οι επαγγελματίες θα πρέπει, όπου είναι δυνατό, να ζητούν τη συγκατάθεση του ενήλικα πριν αναλάβουν δράση. Ωστόσο, η έλλειψη συγκατάθεσης δεν εμποδίζει την εφαρμογή μέτρων προστασίας, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις όπου άλλοι είναι ή ενδέχεται να είναι σε κίνδυνο εάν δεν γίνει κάτι, ή όταν συντρέχει δημόσιο συμφέρον λόγω τελέσεως ποινικού αδικήματος. Οι διαδικασίες προστασίας πρέπει να τηρούνται σε όλες τις περιπτώσεις.

Στο πλαίσιο αυτό, οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής πρέπει να:

- σέβονται τις ανάγκες των ηλικιωμένων γυναικών που βρίσκονται σε πολύπλοκες καταστάσεις βίας σε αυτή τη ευάλωτη ηλικιακή ομάδα,
- συμβουλεύονται αρμόδιο άτομο ή υπηρεσία, όπως εξειδικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων, υπηρεσίες προστασίας ενηλίκων ή αστυνομικές υπηρεσίες,
- καταγράφουν όσα ακούν και παρατηρούν,
- δρουν συντονισμένα με άλλους σχετικούς επαγγελματίες, υπηρεσίες ή φορείς,
- είναι ενήμεροι για τους παράγοντες κινδύνου βίας στις ηλικιωμένες γυναίκες και στους θύτες (Pillemer 2016, Παράρτημα 1), **γνωρίζουν τη Λίστα Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0 και ότι αυτή πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο σε συνδυασμό με άλλο εργαλείο εκτίμησης κινδύνου από επαγγελματίες εκπαιδευμένους στην εκτίμηση κινδύνου.**

Μεθοδολογική διαδικασία για τη Λίστα Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου

Ο κύριος στόχος της Λίστας Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0 είναι να παρέχει στους επαγγελματίες πρώτης γραμμής που έρχονται σε επαφή με ηλικιωμένες γυναίκες που ενδέχεται να είναι ή είναι θύματα βίας ένα εργαλείο για την υποβοήθηση της εκτίμησης των παραγόντων κινδύνου, της αναφοράς και της διαχείρισης των περιστατικών, όταν οι επαγγελματίες ήδη χρησιμοποιούν ένα εργαλείο εκτίμησης κινδύνου. Η βασική λειτουργία ενός εργαλείου/οργάνου εκτίμησης κινδύνου είναι να καθοδηγεί τους επαγγελματίες μέσα από μια τυποποιημένη διαδικασία, ώστε να διασφαλίζεται ότι εντοπίζονται συγκεκριμένα σημάδια αυξημένου κινδύνου βίας κατά ηλικιωμένων γυναικών, συμπεριλαμβανομένων των γυναικοκτονιών και/ή των εξαναγκασμένων αυτοκτονιών.[10] **Η λίστα αυτή προορίζεται για συμπληρωματική χρήση παράλληλα με τα εργαλεία εκτίμησης κινδύνου που χρησιμοποιούνται στις χώρες των εταίρων**.

Πεδίο εφαρμογής της **Λίστας Ελέγχου MARVOW 2.0**: Η ομάδα στόχος είναι γυναίκες ηλικίας 60 ετών και άνω, που είναι θύματα βίας από πρόσωπο με το οποίο έχουν κάποια γνωριμία. Δεδομένου

10 Forced suicide refers to the ultimate act of a victim of severe and repeated psychological abuse within the couple. See https://psytel.eu/PSYTEL/psy-documents/Suicides_forces/2022-SF_Eur_Guide_EN3_221228_web.pdf

ότι οι ηλικιωμένες γυναίκες μπορεί να υποβληθούν στους ίδιους τύπους βίας (π.χ. σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική, οικονομική, παρενόχληση ή διαδικτυακή βία) και εκτίθενται στους ίδιους παράγοντες κινδύνου όπως οι νεότερες γυναίκες, πρέπει να εφαρμόζονται τυποποιημένα και επικυρωμένα εργαλεία εκτίμησης κινδύνου. **Η Λίστα Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0 εστιάζει επιπλέον και αποκλειστικά σε συγκεκριμένους παράγοντες κινδύνου που σχετίζονται με την ηλικία και αφορούν τις ηλικιωμένες γυναίκες.**

Αν και αναγνωρίζουμε ότι τα ηλικιωμένα άτομα με διάγνωση άνοιας έχουν αυξημένη ευαλωτότητα στη βία (Rogers 2023), η Λίστα Ελέγχου MARVOW 2.0 δεν εφαρμόζεται σε ηλικιωμένες γυναίκες θύματα με νευρολογικά ελλείμματα λόγω της ανάγκης για εξειδικευμένη γνώση. Η ένταξη της πρόληψης και της ανταπόκρισης στη βία για γυναίκες με άνοια μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο μελλοντικής πρότασης, πέραν του παρόντος έργου..

Δημιουργία της Λίστας Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0

Η Λίστα Ελέγχου MARVOW 2.0 δημιουργήθηκε στο μεθοδολογικό πλαίσιο του έργου MARVOW 2.0, που περιλάμβανε desk research, διεθνή αξιολόγηση επιπτώσεων, στρογγυλά τραπέζια με επαγγελματίες, συστηματοποίηση των συλλεγμένων πληροφοριών και εγγράφων, καθώς και συστηματοποίηση των υπαρχόντων εργαλείων εκτίμησης κινδύνου για βία κατά γυναικών/ενδοοικογενειακή βία και ειδικά για ηλικιωμένες γυναίκες και/ή ηλικιωμένα άτομα που επηρεάζονται από βία.

Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 21 στρογγυλά τραπέζια με 309 επαγγελματίες για να διασφαλιστεί η συνεισφορά σχετική με τις υπάρχουσες πρακτικές και εργαλεία σε όλες τις χώρες εταίρους (Σεπτέμβριος – Δεκέμβριος 2023). Η πλειονότητα των συμμετεχόντων δεν γνώριζε κανένα ειδικό εργαλείο για screening, εκτίμηση κινδύνου ή διαχείριση περιστατικών για ηλικιωμένες γυναίκες που είναι θύματα βίας. Τα εργαλεία εκτίμησης κινδύνου για βία κατά γυναικών και κοριτσιών χρησιμοποιούνται στις περισσότερες χώρες, ωστόσο λίγα από αυτά εφαρμόζονται συστηματικά σε ολόκληρη τη χώρα. Η έλλειψη εργαλείων προσαρμοσμένων στις ειδικές ανάγκες των ηλικιωμένων γυναικών είναι αξιοσημείωτη. Οι συμμετέχοντες τόνισαν την έλλειψη προσαρμογής στις ιδιαίτερες συνθήκες των ηλικιωμένων γυναικών, συμπεριλαμβανομένων διαφοροποιημένων παραμέτρων όπως η σημασία της έκτασης της νευροεκφυλιστικής βλάβης. Στο πλαίσιο του έργου δημιουργήθηκε ενδο-διακρατική έκθεση για την αποτύπωση των αποτελεσμάτων των στρογγυλών τραπεζιών και για την υποστήριξη περαιτέρω εργασιών σχετικά με την εκτίμηση κινδύνου και τη διαχείριση περιστατικών.

Υφιστάμενα εργαλεία

Χαρτογραφήσαμε τους παράγοντες κινδύνου των θυμάτων και των θυτών βίας κατά ηλικιωμένων γυναικών που εντοπίστηκαν σε προηγούμενα εργαλεία των έργων TISOVA (**https://wave-network.org/training-to-identify-and-support-older-victims-of-abuse-tisova/**), και WHOSEFVA (**http://whosefva-gbv.eu/de-de/**) σε έως τέσσερα επίπεδα: ατομικό, σχέσεων, κοινοτικό και κοινωνικό.

Εργαστήκαμε επίσης με τις μεθόδους Elder Abuse Suspicion Index (EASI) και Risk on Elder Abuse and Mistreatment Instrument (REAMI): Το **EASI** χρησιμοποιείται από γιατρούς. Περιλαμβάνει 6 ερωτήσεις που ενδέχεται να απαιτήσουν περαιτέρω διερεύνηση και παραπομπή: «Στόχος του EASI είναι η βελτίωση της ικανότητας των γιατρών να εντοπίζουν κακοποίηση ηλικιωμένων, ώστε να ενθαρρύνονται οι κλινικοί γιατροί να διερευνήσουν περαιτέρω ή να ζητήσουν τη συγκατάθεση του

ασθενούς για παραπομπή σε κοινωνικές υπηρεσίες, υπηρεσίες προστασίας ενηλίκων ή εξειδικευμένες αστυνομικές υπηρεσίες.».[11]

Το **REAMI** περιλαμβάνει μια λίστα με 22 σημεία που αποτελούν σημάδια κακοποίησης καθώς και παράγοντες κινδύνου κακοποίησης: «Το REAMI υποστηρίζει τους επαγγελματίες στην πρόληψη και εκτίμηση της κακοποίησης ηλικιωμένων. Το εργαλείο 1) περιλαμβάνει σημάδια κακοποίησης καθώς και παράγοντες κινδύνου, 2) αξιολογείται από τους χρήστες ως σύντομο και περιεκτικό εργαλείο που μπορεί να ολοκληρωθεί σε απαιτητικά χρονικά περιβάλλοντα, 3) αφήνει τον ορισμό του θύτη ανοιχτό στις ερωτήσεις, 4) αναφέρεται στο φυσικό, ψυχολογικό και κοινωνικό περιβάλλον του ηλικιωμένου και 5) έχει καλές ψυχομετρικές ιδιότητες.».[12]

Χρησιμοποιήσαμε αυτή τη δουλειά για να δημιουργήσουμε μια βάση δεδομένων ερωτήσεων, βασισμένη στη συστηματοποίηση των παραγόντων κινδύνου και των διαθέσιμων εργαλείων. Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τα εργαλεία που εξετάστηκαν βρίσκονται στο **Παράρτημα 2**.

Προστασία δεδομένων

Στην ανάπτυξη μιας τέτοιας μεθοδολογίας είναι σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη η προστασία δεδομένων, καθώς καταγράφονται ευαίσθητα δεδομένα για ηλικιωμένες γυναίκες ως θύματα βίας, και πιθανώς για τους θύτες. Κάθε πρωτοβουλία συλλογής δεδομένων από υπηρεσίες πρώτης γραμμής ή εξειδικευμένες υπηρεσίες ενδοοικογενειακής βίας ή μεταξύ διαφόρων φορέων πρέπει να σχεδιάζεται προσεκτικά, να εφαρμόζεται και να αξιολογείται τακτικά. Η νομοθεσία κάθε χώρας πρέπει να λαμβάνεται υπόψη. Η ασφάλεια των δεδομένων περιλαμβάνει την πρόληψη μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης στις πληροφορίες. Λόγω των σύνθετων κινδύνων ασφαλείας στη δουλειά αυτή, οι βάσεις δεδομένων μπορεί να χρειαστεί να αποθηκεύονται σε ξεχωριστούς διακομιστές με αυστηρά μέτρα ασφαλείας εντός και μεταξύ των φορέων, για να διατηρείται το απόρρητο. Ωστόσο, για την προστασία των ηλικιωμένων γυναικών, είναι ζωτικής σημασίας οι εμπλεκόμενοι φορείς να αυξήσουν την ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών για την υπόθεση, ώστε να βελτιωθούν οι συντονισμένες παραπομπές και η διαχείριση περιστατικών για θύματα και θύτες. Συνιστάται η δημιουργία συστημάτων ανταλλαγής δεδομένων που συμμορφώνονται με τον Κανονισμό GDPR και την εθνική νομοθεσία για την προστασία δεδομένων (έργο MARVOW).

Εξωτερική Αξιολόγηση

Μετά την ανάπτυξη της Λίστας Ελέγχου MARVOW 2.0, η ομάδα έργου ζήτησε αξιολόγηση από εξωτερικό εμπειρογνώμονα, ο οποίος αξιολόγησε το έργο πολύ θετικά, επισημαίνοντας ιδιαίτερα τη συμπερίληψη πέντε στηλών που παρέχουν διαφορετικές οπτικές ή επιβεβαιώσεις των αντίστοιχων παραγόντων κινδύνου. Αυτό, όπως σημείωσε, ενισχύει σημαντικά την αντικειμενικότητα από εμπειρική σκοπιά.

Συζητήθηκαν επίσης διάφορα σημεία προς εξέταση. Το σκεπτικό για την εστίαση σε γυναίκες ηλικίας 60 ετών και άνω αμφισβητήθηκε, αναφερόμενο στο πρότυπο του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, σύμφωνα με το οποίο η τρίτη ηλικία αρχίζει στα 65. Σύμφωνα με τον εμπειρογνώμονα, τα περισσότερα ψυχικά προβλήματα στην τρίτη ηλικία εμφανίζονται συνήθως σε ηλικίες 65 ή 70 ετών, καθιστώντας αμφίβολη τη θέσπιση του ορίου ηλικίας στα 60 έτη. Παρ' όλα αυτά, αποφασίστηκε

11 https://www.mcgill.ca/familymed/fr/recherche/ressources/ressources-complementaires/easi
12 https://www.sasto.be/reami

να διατηρηθεί το όριο ηλικίας στα 60 έτη, βασιζόμενοι στην εμπειρία του Έργου MARVOW, που δείχνει ότι σε ορισμένες χώρες εταίρους, τα 60 αποτελούν ηλικία συνταξιοδότησης και σημειώνεται σημαντική αλλαγή και πρόκληση στη ζωή.

Ο εμπειρογνώμονας πρότεινε επίσης ότι η συμπερίληψη ψυχικών ή ψυχιατρικών νοσημάτων ως επιπλέον παραγόντων κινδύνου για ενδεχόμενες επιθέσεις από φροντιστές αντιβαίνει στην ημι-περιοριστική εφαρμογή της μεθόδου. Αν και συνιστάται η συμβουλή γηριατρικού γιατρού σε τέτοιες περιπτώσεις, υπογράμμισε ότι η απουσία ψυχικών διαταραχών δεν πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση για τη χρήση της λίστας.

Συζητήθηκε επίσης ότι η ταυτοποίηση 3 παραγόντων κινδύνου οδηγεί σε δράση. Ο σχετικά χαμηλός αυτός αριθμός αποφασίστηκε από το κονσόρτσιουμ του MARVOW 2.0 για να επιτευχθούν υψηλότερα ποσοστά ανίχνευσης καταστάσεων που χρήζουν παραπομπής σε διαχείριση περιστατικών. Το όριο αυτό θα αναθεωρηθεί μετά την πιλοτική εφαρμογή στις εκπαιδεύσεις και τις συναντήσεις διαχείρισης περιστατικών.

Δοκιμή

Ένα κρίσιμο στάδιο στην ανάπτυξη του νέου εργαλείου ήταν η δοκιμή του με επαγγελματίες πρώτης γραμμής κατά τη διάρκεια της Εκπαίδευσης Επαγγελματιών MARVOW 2.0 για τη Βία κατά Ηλικιωμένων Γυναικών, που πραγματοποιήθηκε μεταξύ Οκτωβρίου 2024 και Μαρτίου 2025. Οι συνεδρίες εκπαίδευσης περιλάμβαναν επαγγελματίες από διάφορους τομείς, προσφέροντας πληροφορίες σχετικά με τις προκλήσεις κατά την εφαρμογή του εργαλείου.

Εκπαίδευση επαγγελματιών για τη Βία κατά Ηλικιωμένων Γυναικών: Σχεδιασμός Προγράμματος και Κάλυψη

Το πρόγραμμα εκπαίδευσης, αναλυτικά σε Εγχειρίδιο Εκπαιδευτή και συνοδευτική παρουσίαση PowerPoint (D3.1), σχεδιάστηκε ως οδηγός για εκπαιδευτές που διευθύνουν εργαστήρια για επαγγελματίες που έρχονται σε επαφή με ηλικιωμένες γυναίκες θύματα κακοποίησης. Η δοκιμή και εφαρμογή πραγματοποιήθηκε από τον Οκτώβριο 2024 έως τον Μάρτιο 2025, καλύπτοντας συνολικά 415 επαγγελματίες σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες, υπερβαίνοντας σημαντικά τον αρχικό στόχο των 210 συμμετεχόντων (30 ανά χώρα). Η διεπιστημονική φύση της εκπαίδευσης, που περιλάμβανε υπηρεσίες υποστήριξης γυναικών, ξενώνες και υπηρεσίες υγείας, νομικούς, κοινωνικούς λειτουργούς, αστυνομία και συμβούλους, υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική.

Η εκπαίδευση κάλυψε τέσσερις βασικούς θεματικούς άξονες στον τομέα της βίας κατά ηλικιωμένων γυναικών γενικά και των μεθόδων MARVOW 2.0:

- Εκτίμηση κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων γυναικοκτονίας και αυτοκτονίας.
- Διαχείριση περιστατικών σε συντονισμένη πολυτομεακή συνεργασία.
- Εργασία με ηλικιωμένους θύτες ενδοοικογενειακής βίας κατά ηλικιωμένων γυναικών (προσέγγιση επικεντρωμένη στο θύμα).

- Κανονισμός Γενικής Προστασίας Δεδομένων (GDPR) εντός πολυτομεακής συνεργασίας.

Η παράδοση του περιεχομένου τόνισε την διαδραστικότητα μέσω ασκήσεων και ομαδικής εργασίας, με τους εκπαιδευτές να έχουν την ευελιξία να προσαρμόζουν τις συνεδρίες στο τοπικό πλαίσιο.

Αυτές οι συνεδρίες προσέφεραν την ευκαιρία να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι επαγγελματίες κατά την εφαρμογή του εργαλείου, ιδιαίτερα όταν εργάζονται με ηλικιωμένα θύματα βίας και στο πλαίσιο πολυτομεακής συνεργασίας. Αυτές οι πρακτικές συμβουλές, στρατηγικές και γνώσεις εμπλούτισαν την ανάπτυξη του εργαλείου ώστε να ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες.

Σύνοψη δοκιμών

Μετά την πιλοτική εφαρμογή με επαγγελματίες πρώτης γραμμής σε όλες τις χώρες εταίρους, έγινε σαφές ότι δεν μπορούσε να καθιερωθεί συναίνεση ή εμπειρικό πρότυπο σχετικά με τον αριθμό των παραγόντων κινδύνου που θα πρέπει να πυροδοτούν δράση. Πολλοί επαγγελματίες θεώρησαν ότι η ταυτοποίηση μόλις τριών παραγόντων κινδύνου ήταν πολύ συχνή για να χρησιμεύσει ως αξιόπιστο όριο.[13]

Επομένως, κατά τη χρήση της Λίστας Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0, οι επαγγελματίες θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη τα αποτελέσματα του κύριου εργαλείου εκτίμησης κινδύνου της χώρας ή της υπηρεσίας τους και να ακολουθούν τις συγκεκριμένες οδηγίες δράσης.

Επιπλέον, όταν εντοπίζονται κίνδυνοι που σχετίζονται με πιθανές απειλές ζωής (όπως γυναικοκτονία ή αυτοκτονία), κάποιοι ενδέχεται να εμφανίζονται πιο επείγοντες από άλλους. Οι κίνδυνοι αυτοί πρέπει να εκτιμώνται στο πλαίσιο των ατομικών συνθηκών της γυναίκας, συμπεριλαμβανομένου του περιβάλλοντος, των συνθηκών διαβίωσης και του συστήματος υποστήριξης, αξιοποιώντας την κρίση και την εμπειρία του επαγγελματία.

Τα σχόλια από την πιλοτική εφαρμογή έδειξαν επίσης την ανάγκη για πρόσθετη απάντηση ΝΑΙ/ΟΧΙ μπροστά από κάθε παράγοντα κινδύνου.

Κύριες ανάγκες και συστάσεις

Χρησιμοποιήσαμε τα παρακάτω σχόλια για να βελτιώσουμε τη Λίστα Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0:

- Ανάγκη καθοδήγησης για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας κατά ηλικιωμένων γυναικών: Αυτό περιλαμβάνει τόσο την κατανόηση της ειδικής φύσης της βίας κατά ηλικιωμένων γυναικών όσο και τον τρόπο χρήσης της λίστας αποτελεσματικά.
- Εμβάθυνση εργαλείων παρέμβασης: Οι επαγγελματίες πρότειναν να αντιμετωπιστούν συγκεκριμένα ζητήματα, όπως η βία παιδιού προς γονέα.

13 The Elder Abuse Suspicion Index (EASI) developed to raise doctors' suspicion about elder abuse suggests "a response of yes on one or more questions may establish concern". EASI, Feb. 21, 2006. https://ageingdisabilitycommission.nsw.gov.au/documents/tools-and-resources/for-professionals/Elder-Abuse-Suspicion-Index-EASI.pdf

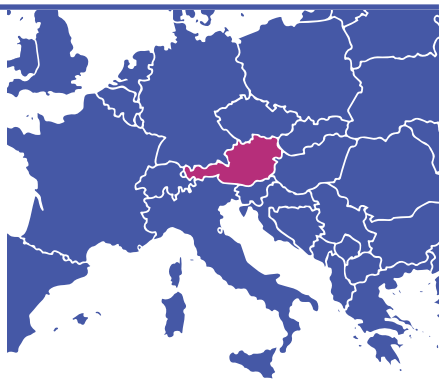
- Προσαρμογή του εργαλείου στο εργασιακό περιβάλλον: Η λίστα πρέπει να είναι απλή και εύκολη στη χρήση για επαγγελματίες με περιορισμένο χρόνο για επιπλέον εκτίμηση κινδύνου.

- Σύστημα άμεσης δράσης: Η εφαρμογή ενός συστήματος άμεσης δράσης για περιπτώσεις υψηλού κινδύνου είναι κρίσιμη. Αυτό περιλαμβάνει εκτιμήσεις κινδύνου που λαμβάνουν υπόψη απειλές δολοφονίας και κατοχή όπλων.

- Ενίσχυση γνώσης για τη συνεργασία πολλαπλών υπηρεσιών: Το εργαλείο μπορεί να αποτελέσει ευκαιρία για καλύτερη κατανόηση άλλων τοπικών φορέων και των αρμοδιοτήτων τους, τονίζοντας την ανάγκη ενημέρωσης σχετικά με την πολύ**-υπηρεσιακή** προσέγγιση. **Αυτό μπορεί στη συνέχεια να οδηγήσει σε σαφές εθνικό και τοπικό μηχανισμό συντονισμού, για τον καθορισμό καθηκόντων, αρμοδιοτήτων, προθεσμιών και πόρων κάθε φορέα**.

Εθνικά πλαίσια και πιθανή χρήση/ εφαρμογή της Λίστας Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0 στις χώρες εταίρους

ΑΥΣΤΡΙΑ

Στην Αυστρία, δεν υπάρχει επί του παρόντος εργαλείο εκτίμησης κινδύνου ειδικά για ηλικιωμένες γυναίκες. Επομένως, η ανάπτυξη της Λίστας Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου και του Εργαλείου Διαχείρισης Περιστατικών, προσαρμοσμένων σε αυτή την ομάδα, αποτελεί σημαντικό βήμα προόδου. Πρόσφατη πρόοδος στην Αυστρία παρέχει μια ισχυρή βάση για αυτή την καινοτομία. Μετά από εκτενή δράση υπέρ των θυμάτων από υπηρεσίες υποστήριξης και οργανισμούς όπως τα Κέντρα Προστασίας κατά της Βίας, η αυστριακή δικαιοσύνη έχει αρχίσει να ενσωματώνει συστηματικά επιστημονικά επαληθευμένα εργαλεία, όπως τα Campbell Danger Assessment, ODARA και DYRIAS, στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Μια πρόσφατη οδηγία του Υπουργείου Δικαιοσύνης ορίζει ότι αυτά τα εργαλεία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, ιδιαίτερα κατά τη λήψη αποφάσεων για προφυλάκιση.[14]

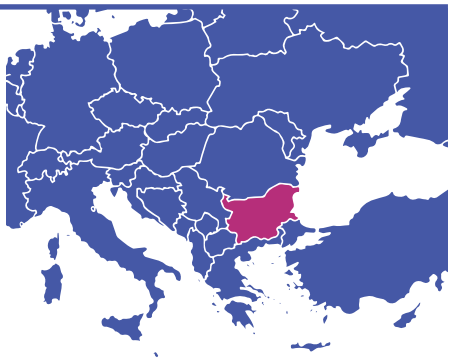
Με βάση αυτή την ανάπτυξη, η Λίστα Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου και το Εργαλείο Διαχείρισης Περιστατικών MARVOW 2.0 προσφέρουν την ευκαιρία να ενισχυθούν οι πρακτικές εκτίμησης κινδύνου για ηλικιωμένες γυναίκες, των οποίων οι ειδικές ανάγκες και εμπειρίες συχνά αγνοούνται. Όταν χρησιμοποιείται παράλληλα με επικυρωμένα εργαλεία, η Λίστα μπορεί να υποστηρίξει τους επαγγελματίες στην πρακτική τους εργασία και να συμβάλει σε μια πιο ολοκληρωμένη διαδικασία εκτίμησης.

Οι ακόλουθες συστάσεις αφορούν την εφαρμογή της MARVOW 2.0 Λίστας Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου στην Αυστρία:

- Χρήση της Λίστας Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου παράλληλα με επικυρωμένα εργαλεία εκτίμησης κινδύνου που χρησιμοποιούνται ήδη. Οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής που διεξάγουν ήδη εκτιμήσεις κινδύνου και είναι εξοικειωμένοι με καθιερωμένα εργαλεία, θα πρέπει να χρησιμοποιούν τη Λίστα σε συνδυασμό με αυτά τα εργαλεία.
- Ενσωμάτωση της Λίστας στις διαδικασίες εκτίμησης κινδύνου. Επιπλέον, χρήση του Εργαλείου Διαχείρισης Περιστατικών για την ενθάρρυνση συνεπών και συντονισμένων πρακτικών.

14 Erlass des Bundesministeriums für Justiz vom 24. Jänner 2023, „Sicherheitspolizeiliche Fallkonferenzen (§ 22 Abs 2 SPG): Veraktung der Protokolle und Verwertbarkeit verfahrensrelevanter Inhalte“.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Στη Βουλγαρία δεν υπάρχει συγκεκριμένο εργαλείο για την εκτίμηση κινδύνου έμφυλης βίας κατά ηλικιωμένων γυναικών. Επιπλέον, τα περισσότερα εργαλεία που χρησιμοποιούν οι δημόσιοι θεσμοί (αστυνομία, δικαστήρια, δήμοι) είναι ουδέτερα ως προς το φύλο, καθώς η βουλγαρική νομοθεσία κατά της ενδοοικογενειακής βίας είναι ουδέτερη ως προς το φύλο και δεν θεωρεί την ενδοοικογενειακή βία έμφυλη βία.

Μια θετική τάση στη χώρα είναι ότι περισσότερες υπηρεσίες δίνουν προσοχή στην εκτίμηση του κινδύνου ενδοοικογενειακής βίας. Η Αστυνομία έχει αναπτύξει τη δική της λίστα ελέγχου που χρησιμοποιείται από όλους τους αστυνομικούς πρώτης γραμμής, ένα βασικό εργαλείο για την αναγνώριση περιστατικών υψηλού κινδύνου. Το Δικαστικό Σύστημα έχει επίσης πρόσφατα αναπτύξει λίστα εκτίμησης κινδύνου για την αξιολόγηση πιθανών κινδύνων υποτροπής και κλιμάκωσης της βίας. Οι κοινωνικές υπηρεσίες υποστήριξης ευάλωτων ομάδων έχουν αναπτύξει εσωτερικά εργαλεία εκτίμησης κινδύνου, αλλά υπάρχει έλλειψη έρευνας και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητάς τους. Οι Γυναικείες Οργανώσεις που παρέχουν υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων έχουν σημειώσει τη μεγαλύτερη πρόοδο, χρησιμοποιώντας εργαλεία ευαίσθητα στο φύλο, που αντικατοπτρίζουν την ευαλωτότητα των γυναικών σε ενδοσχέσιες σχέσεις. Ωστόσο, η εφαρμογή συγκεκριμένων εργαλείων για ηλικιωμένες γυναίκες παραμένει περιορισμένη, δημιουργώντας σοβαρό κενό στο σύστημα κοινωνικής υποστήριξης.

Η Λίστα Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0 μπορεί να εφαρμοστεί από επαγγελματίες πρώτης γραμμής, παράλληλα με τα βασικά εργαλεία εκτίμησης κινδύνου, όταν έρχονται σε επαφή με ηλικιωμένες γυναίκες. Θεωρείται χρήσιμη από κοινωνικούς λειτουργούς σε υπηρεσίες για ηλικιωμένους και από επαγγελματίες Υπηρεσιών Υποστήριξης Θυμάτων. Οι αστυνομικοί που συμμετείχαν στις εκπαιδεύσεις και στις συναντήσεις διαχείρισης περιστατικών αξιολόγησαν επίσης θετικά τη χρησιμότητα της λίστας στην εργασία τους με ηλικιωμένες γυναίκες.

ΚΥΠΡΟΣ

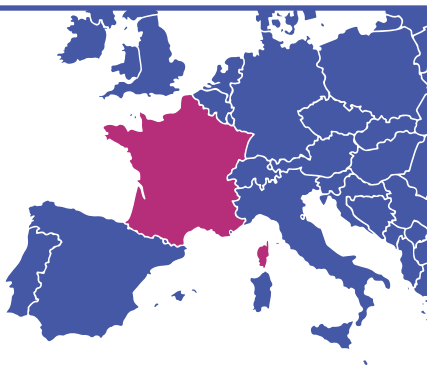

Στην Κύπρο, η εκτίμηση κινδύνου για ενδοοικογενειακή βία πραγματοποιείται από την Αστυνομία σύμφωνα με το Άρθρο 21 του Νόμου 115(I)/2021 για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και τα Άρθρα 20 και 21 του Νόμου 51(I)/2007. Υιοθετείται μια δομημένη προσέγγιση βασισμένη στην επαγγελματική κρίση, συνδυάζοντας οδηγίες και εργαλεία εκτίμησης κινδύνου με την κρίση εκπαιδευμένου επαγγελματία.

Το πρωτόκολλο εκτίμησης κινδύνου αναπτύχθηκε με παραδείγματα καλών πρακτικών, όπως τα εργαλεία SARA, DASH, B-SAFER, προσαρμοσμένα στις ανάγκες της Κύπρου. Στοχεύει στην εκτίμηση κινδύνου που σχετίζεται με την κατάσταση του θύματος και του θύτη, καθώς και άλλων μελών της οικογένειας (π.χ. παιδιά, γονείς).

Η Λίστα Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0 μπορεί να χρησιμοποιηθεί συμπληρωματικά με το πρωτόκολλο εκτίμησης κινδύνου της Αστυνομίας, δεδομένου ότι δεν περιλαμβάνει ειδικούς παράγοντες κινδύνου για ηλικιωμένες γυναίκες. Επιπλέον, μπορεί να υποστηρίξει τη πολυτομεακή συνεργασία, παρέχοντας κοινή γλώσσα για την εκτίμηση κινδύνου μεταξύ αστυνομίας, κοινωνικών λειτουργών, επαγγελματιών υγείας και εξειδικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης.

ΓΑΛΛΙΑ

Στη Γαλλία, η Λίστα Ελέγχου MARVOW 2.0 χρησιμοποιείται ως συμπλήρωμα των εργαλείων που ήδη υπάρχουν, όπως το Grille d'évaluation du danger (Αστυνομία, Δικαστικές Αρχές), το Grilles de repérage pour l'évaluation du risque de maltraitance intrafamiliale (Haute Autorité de Santé, όλοι οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής) και η Γαλλική έκδοση του Women Abuse Screening Tool (υγειονομικοί επαγγελματίες). Για περισσότερα εργαλεία, δες το **Παράρτημα 4**

Οι επαγγελματίες πρέπει να γνωρίζουν ότι υπάρχει έλλειψη κοινών πολιτικών που συνδέουν τη βία κατά των γυναικών με ζητήματα που σχετίζονται με την ηλικία και ότι η βία κατά ηλικιωμένων γυναικών είναι νέο θέμα. Απαιτείται ειδική εκπαίδευση για όλες τις ιδιαιτερότητες θύματος και θύτη.

Η Γαλλία έχει θεσπίσει σειρά νόμων για την προστασία όλων των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, χωρίς στόχευση σε συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα. Στις 8 Απριλίου 2024 πέρασε νόμο για την προστασία ηλικιωμένων, που περιλαμβάνει: «Μονάδα συλλογής και επεξεργασίας καταγγελιών κακοποίησης ευάλωτων ηλικιωμένων ή ατόμων με αναπηρία σε επίπεδο νομού, η οποία θα κεντράρει τις αναφορές που αποστέλλονται στην εθνική γραμμή βοήθειας 3977. Κάθε άτομο με γνώση περιστατικών κακοποίησης μπορεί να τα αναφέρει.»

ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα, η εφαρμογή της Λίστας Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0 θα καλύψει το κενό ενός εργαλείου εκτίμησης κινδύνου ειδικού για ηλικιωμένες γυναίκες, ενισχύοντας τα διαθέσιμα εργαλεία και διαδικασίες για ενδοοικογενειακή βία.

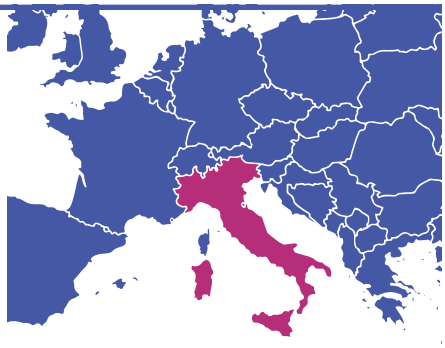
Παρά τις πρόσφατες νομικές και πολιτικές βελτιώσεις, η βία κατά ηλικιωμένων γυναικών αντιμετωπίζεται ακόμη ως ουδέτερη ως προς το φύλο. Η Ελληνική Αστυνομία διαθέτει εργαλείο εκτίμησης κινδύνου χωρίς ευαισθησία στην ηλικία των γυναικών. Τα αποτελέσματα δεν κοινοποιούνται σε άλλες υπηρεσίες. Το Δικαστικό Σύστημα δεν ακολουθεί λίστα ελέγχου και οι αποφάσεις βασίζονται σε επαγγελματική κρίση.

Μόνο λίγες ΜΚΟ, όπως η UWAH, χρησιμοποιούν εργαλεία που είναι ευαίσθητα ως προς το φύλο και κατάλληλα για ηλικία, βασισμένα σε έρευνα και αποδεικτικά δεδομένα.

Η Λίστα MARVOW 2.0 ως συμπληρωματική μπορεί να:

- Αναδείξει την έμφυλη διάσταση της βίας
- Αντικατοπτρίσει ανάγκες, δικαιώματα και ευαλωτότητες ηλικιωμένων γυναικών
- Αντιμετωπίσει την υποεκτίμηση του φαινομένου και συγκεκριμένων μορφών βίας (οικονομική κακοποίηση, περιορισμός, απομόνωση, υπερβολική χρήση ηρεμιστικών)
- Αναγνωρίζει έγκαιρα κινδύνους υποτροπής και κλιμάκωσης
- Εντοπίζει περιστατικά υψηλού κινδύνου με ακρίβεια
- Υποστηρίζει διαδικασίες λήψης αποφάσεων
- Επιβάλλει τα κατάλληλα μέτρα προστασίας
- Αναπτύσσει κοινή γλώσσα και κατανόηση μεταξύ επαγγελματιών
- Ενισχύει πολυτομεακή συνεργασία
- Προωθεί ειδική επαγγελματική εκπαίδευση και ανάπτυξη δεξιοτήτων.

ΙΤΑΛΙΑ

Στην Ιταλία, η εφαρμογή της Λίστας Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0 θα ενισχύσει και θα ενσωματώσει τα υπάρχοντα εργαλεία και διαδικασίες που χρησιμοποιούνται επί του παρόντος σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας, ιδιαίτερα στην απουσία εργαλείων εκτίμησης κινδύνου που απευθύνονται ειδικά στη βία κατά ηλικιωμένων γυναικών.

Η Ιταλία διαθέτει καλά εδραιωμένο νομικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών, κυρίως καθοδηγούμενο από το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Ανδρική Βία κατά των Γυναικών, τον Νόμο αριθ. 119/2013 (Επείγουσες διατάξεις για την ασφάλεια και την καταπολέμηση της έμφυλης βίας) και τον Νόμο αριθ. 69/2019 (Codice Rosso). Αυτά τα πλαίσια επιτρέπουν την προστασία, την εκτίμηση κινδύνου και τη συνεργασία πολλών φορέων, αλλά γενικά εστιάζουν σε γυναίκες όλων των ηλικιών χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τις ηλικιακές ευπάθειες.

Σχετικά με την κακοποίηση ηλικιωμένων, η Ιταλία διαθέτει αρκετές περιφερειακές πρωτοβουλίες και μέτρα κοινωνικής προστασίας μέσω του εθνικού συστήματος υγείας και πρόνοιας, αλλά η βία κατά ηλικιωμένων γυναικών παραμένει ένα υποαναγνωρισμένο ζήτημα. Δεν υπάρχει ενιαίο εθνικό εργαλείο που να αντιμετωπίζει τη διασταύρωση βίας λόγω φύλου και ηλικίας.

Η Λίστα Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0 έχει επομένως ισχυρό δυναμικό εφαρμογής στο ιταλικό πλαίσιο, καθώς μπορεί:

- Να συμπληρώσει τα υπάρχοντα εργαλεία που χρησιμοποιούν κοινωνικοί λειτουργοί, πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης, δυνάμεις επιβολής του νόμου, κέντρα υποστήριξης γυναικών, παρέχοντας κοινή γλώσσα για την εκτίμηση κινδύνου ηλικιωμένων γυναικών

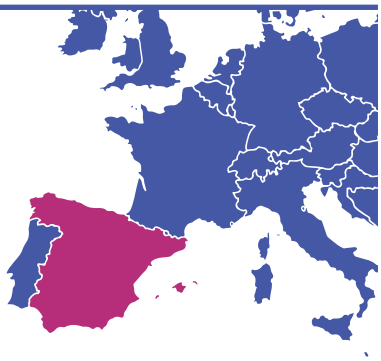
- Να υποστηρίξει τη συνεργασία πολλών φορέων, η οποία ήδη ενθαρρύνεται στο πλαίσιο των εθνικών στρατηγικών κατά της βίας κατά των γυναικών, αλλά συχνά λείπουν συγκεκριμένα πρωτόκολλα εκτίμησης κινδύνου για ηλικιωμένες γυναίκες

- Να προωθήσει την ανάπτυξη δεξιοτήτων και επαγγελματική εκπαίδευση, βοηθώντας τους επαγγελματίες να κατανοήσουν τις ιδιαιτερότητες των ηλικιακών δυναμικών σε σχέσεις κακοποίησης

Το αποκεντρωμένο σύστημα υγείας και κοινωνικής πρόνοιας της Ιταλίας, μαζί με το ενεργό δίκτυο της κοινωνίας των πολιτών (π.χ., κέντρα υποστήριξης γυναικών, ξενώνες για γυναίκες, υπηρεσίες υποστήριξης ηλικιωμένων), προσφέρει ισχυρή υποδομή όπου η Λίστα MARVOW 2.0 μπορεί να εφαρμοστεί πιλοτικά και να επεκταθεί με διατομεακή συνεργασία.

Συμπερασματικά, ενώ η Ιταλία έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο στην καταπολέμηση της έμφυλης βίας, η εφαρμογή της Λίστας MARVOW 2.0 θα αποτελέσει έγκαιρη και στρατηγική ενίσχυση, επιτρέποντας στους επαγγελματίες να αντιμετωπίσουν τους μοναδικούς κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένες γυναίκες και συμβάλλοντας σε πιο συνολικά και ολοκληρωμένα συστήματα προστασίας.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Όπως και στις άλλες χώρες εταίρους, στην Ισπανία δεν υπάρχει συγκεκριμένο εργαλείο για την εκτίμηση κινδύνου έμφυλης βίας κατά ηλικιωμένων γυναικών.

Διάφορες υπηρεσίες και φορείς χρησιμοποιούν διαφορετικά τυποποιημένα εργαλεία εκτίμησης κινδύνου για έμφυλη βία. Το VioGén, το Ολοκληρωμένο Σύστημα Παρακολούθησης Περιστατικών Έμφυλης Βίας (Sistema de Seguimiento Integral en los casos de Violencia de Género), αποτελεί το εθνικό σύστημα της Ισπανίας για την αστυνομική εκτίμηση κινδύνου, παρακολούθηση και προστασία σε περιπτώσεις έμφυλης βίας. Δημιουργήθηκε το 2007 σύμφωνα με τον Οργανικό Νόμο 1/2004, βοηθώντας την αστυνομία να αξιολογεί το επίπεδο κινδύνου κάθε θύματος, να εφαρμόζει μέτρα προστασίας και να παρακολουθεί τις υποθέσεις καθώς οι συνθήκες μεταβάλλονται. Πρόσφατα ενημερώθηκε στο VioGén-2 και συμπληρώνεται με πρωτόκολλα ειδικά για τις περιφέρειες ορισμένων αυτόνομων κοινοτήτων, προσαρμόζοντας τα εργαλεία στις τοπικές συνθήκες και δομές συντονισμού.

Άλλες δικαστικές υπηρεσίες και μερικές υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων και προγράμματα για θύτες χρησιμοποιούν διαφορετικές εκδόσεις του Spousal Assault Risk Assessment (SARA), ενώ οι περισσότερες υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων και υπηρεσίες πρώτης γραμμής που αποτελούν μέρος συντονισμένων πολυτομεακών δομών ή τοπικών στρογγυλών τραπεζών κατά της έμφυλης βίας χρησιμοποιούν ελεύθερα διαθέσιμα τυποποιημένα εργαλεία, όπως το RVD-BCN (Protocol de Valoració del Risc de Violència de Parella Contra la Dona), που δημιουργήθηκε και επικυρώθηκε από την τοπική στρογγυλή τράπεζα της Βαρκελώνης κατά της έμφυλης βίας και είναι παρόμοιο

με πρώιμες εκδόσεις του SARA. Ορισμένες εξειδικευμένες υπηρεσίες (ιατροδικαστικές υπηρεσίες, υγειονομική περίθαλψη, ξενώνες, ΜΚΟ) μπορεί να χρησιμοποιούν το EPV-R (Escala de Predicción del Riesgo de Violencia Grave contra la Pareja – Revisada) ή διεθνή επικυρωμένα εργαλεία screening όπως το Danger Assessment (DA, J. Campbell) ή DA-5, προσαρμοσμένα σε ορισμένες περιοχές της Ισπανίας.

Στο πλαίσιο αυτό, η Λίστα Ελέγχου MARVOW 2.0 μπορεί να χρησιμοποιηθεί συμπληρωματικά σε αυτά τα διαφορετικά εργαλεία και πρωτόκολλα εκτίμησης κινδύνου που δεν περιλαμβάνουν ειδικούς παράγοντες κινδύνου για ηλικιωμένες γυναίκες. Η Λίστα μπορεί επίσης να καθοδηγεί συναντήσεις διαχείρισης περιστατικών σε ομάδες ή σε πολυτομεακές δομές και τοπικές στρογγυλές τράπεζες για περιστατικά ηλικιωμένων θυμάτων ή/και θυτών

Η ανατροφοδότηση από την πιλοτική εφαρμογή της λίστας στην Ισπανία ήταν πολύ θετική, αναγνωρίζοντας την αξία της στη δομημένη αναγνώριση και συζήτηση των παραγόντων κινδύνου ειδικά για ηλικιωμένες γυναίκες, τόσο σε ατομικές εκτιμήσεις όσο και σε ομαδικές ή πολυτομεακές συναντήσεις.

Τέλος, μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε διάφορες δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες για την ευημερία των ηλικιωμένων (οίκοι ευγηρίας, υπηρεσίες κατ' οίκον επίσκεψης και τηλεβοήθειας κ.λπ.) για να βοηθήσει τους επαγγελματίες στην αναγνώριση κινδύνου μεταξύ ηλικιωμένων γυναικών και να ενημερώνει για μέτρα προστασίας.

Λίστα Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0 για την Αναγνώριση Ηλικιωμένων Γυναικών Θυμάτων Βίας

Η Ομάδα MARVOW 2.0 συνιστά έντονα τη χρήση των παραγόντων κινδύνου/ερωτήσεων σε συνδυασμό με εργαλεία που χρησιμοποιούνται σε εθνικό επίπεδο, δεδομένης της πολυπλοκότητας του φαινομένου και της έλλειψης ενός ενιαίου εργαλείου εκτίμησης κινδύνου που να ενσωματώνει όλες τις ανάγκες των διαφόρων επαγγελματιών πρώτης γραμμής.

Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι ορισμένοι επαγγελματίες πρώτης γραμμής δεν διαθέτουν τον χρόνο ή τις δεξιότητες που απαιτούνται για τη διεξαγωγή μιας ολιστικής εκτίμησης κινδύνου, ωστόσο αναγνωρίζουν ότι ενδέχεται να υπάρχουν ορισμένα ενδεχόμενα σημάδια βίας.

Το εύρημα αυτό έχει επίσης τεκμηριωθεί από άλλους ερευνητές στον τομέα, σύμφωνα με τους οποίους δεν υπάρχει χρυσό πρότυπο, παρά τις πολλές προσπάθειες για την ανάπτυξη τέτοιων εργαλείων (Van Royen et al., 2020). Στην πραγματικότητα, μια πρόσφατη ανασκόπηση δεκαεπτά υπαρχόντων εργαλείων εκτίμησης βρήκε ψυχομετρικούς περιορισμούς σε όλα τα εργαλεία (Santos-Rodrigues, 2022).

Ως υπενθύμιση, ακολουθεί μια σύντομη απόσπασμα από το Εγχειρίδιο Εκπαίδευσης για την Υποστήριξη Ηλικιωμένων Γυναικών Επιζωσών Βίας (Working with Healthcare Organizations to Support Elderly Female Victims of Abuse, WHOSEFVA).

Μορφές βίας κατά ηλικιωμένων ατόμων:

Σωματική βία – πρόκληση πόνου ή τραυματισμών σε ηλικιωμένο άτομο, χρήση σωματικής καταναγκαστικής δύναμης και φυσικός ή φαρμακευτικός περιορισμός

Ψυχολογική ή συναισθηματική βία – πρόκληση ψυχικής αγωνίας σε ηλικιωμένο άτομο

Οικονομική ή υλική βία – παράνομη ή ακατάλληλη εκμετάλλευση ή χρήση χρημάτων και/ή πόρων ηλικιωμένου ατόμου

Σεξουαλική βία – μη συναινετική σεξουαλική επαφή κάθε είδους με ηλικιωμένο άτομο

Παραμέληση – άρνηση ή αποτυχία εκπλήρωσης των υποχρεώσεων φροντίδας.[15]

15 https://marvow.eu/wp-content/uploads/2020/05/WHOSEFVA_MARVOW_Manual_2022.pdf

Λίστα Ελέγχου Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0

Σχετικά με τη Λίστα Ελέγχου

ΓΙΑΤΙ

Αυτή η λίστα εφαρμόζεται όταν ανιχνεύεται μια κατάσταση βίας, προκειμένου να εκτιμηθούν οι συγκεκριμένοι παράγοντες κινδύνου για τις ηλικιωμένες γυναίκες και να εφαρμοστούν πιο αποτελεσματικά μέτρα προστασίας και υποστήριξης στη φάση διαχείρισης της υπόθεσης. Δεν αποτελεί εργαλείο ανίχνευσης. Χρησιμοποιείται ως συμπληρωματική λίστα στα προϋπάρχοντα εργαλεία στις χώρες των εταίρων όταν έχει ανιχνευθεί μια κατάσταση βίας. Στόχος της είναι η εκτίμηση των ειδικά σχετιζόμενων με την ηλικία κινδύνων για φόνους γυναικών, αυτοκτονίες, βλάβες και επιπτώσεις στην σωματική και ψυχική υγεία του θύματος. Οι δείκτες παραγόντων κινδύνου που περιλαμβάνονται στη λίστα χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση του επιπέδου κινδύνου.

ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΧΟΣ

Χρησιμοποιείται από επαγγελματίες πρώτης γραμμής που βρίσκονται σε επαφή με τα θύματα. Οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής μπορεί να περιλαμβάνουν όσους εργάζονται σε υπηρεσίες υγείας, κοινωνικές υπηρεσίες, υπηρεσίες φροντίδας κατ' οίκον, οίκους ευγηρίας, αστυνομία, δικαστικό σύστημα, τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας για ηλικιωμένα άτομα και για ενδοοικογενειακή βία, υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων, προγράμματα για θύτες και άλλους.

ΠΟΤΕ

Οι επαγγελματίες πρώτης γραμμής θα συμπληρώσουν τη λίστα κατά τη διάρκεια ή μετά την επαφή τους με την ηλικιωμένη γυναίκα. Θέματα ερωτήσεων πρέπει να απευθύνονται στη γυναίκα μόνο εάν είστε σίγουροι ότι είναι ασφαλής και ότι κανείς δεν θα ακούσει ή παρέμβει κατά τη διάρκεια της συζήτησης.

ΠΩΣ

Αφού συμπληρωθεί η λίστα, ο επαγγελματίας πρώτης γραμμής θα μοιραστεί τα ευρήματα και τις ανησυχίες του με τον/την προϊστάμενο/η και/ή την ομάδα του, προκειμένου να εκτιμηθεί το επίπεδο κινδύνου και η πιθανή περαιτέρω δράση (Διαχείριση Υπόθεσης).

Κάθε μορφή βίας είναι σοβαρή και εσείς, ως επαγγελματίας πρώτης γραμμής, μπορείτε να κάνετε πραγματική διαφορά στην αναγνώριση και αναφορά υποψίας βίας. Μην ερευνάτε μόνοι σας, δράστε μέσα σε μια ομάδα επαγγελματιών.

Πώς να χρησιμοποιήσετε τη λίστα ελέγχου

- Η λίστα ακολουθεί **τρία βήματα**: Συμπληρώστε το συνηθισμένο εργαλείο εκτίμησης κινδύνου, συμπληρώστε τη Λίστα Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0, διαχειριστείτε τον κίνδυνο.
- Η λίστα αυτή χρησιμοποιείται σε περιπτώσεις (πιθανής) βίας κατά ηλικιωμένων γυναικών (60 ετών ή μεγαλύτερες).
- Θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο σε συνδυασμό με ένα έγκυρο γενικό εργαλείο εκτίμησης κινδύνου ενδοοικογενειακής βίας, καθώς αναφέρεται αποκλειστικά σε παράγοντες κινδύνου που αφορούν ηλικιωμένες γυναίκες.

- Η λίστα δεν πρέπει να χρησιμοποιείται με ηλικιωμένες γυναίκες που δεν μπορούν να κατανοήσουν ή να απαντήσουν στις σχετικές ερωτήσεις λόγω γνωστικής έκπτωσης, άνοιας ή άλλων ασθενειών, συμπεριλαμβανομένων σοβαρών ψυχιατρικών καταστάσεων που ενδέχεται να μην έχουν διαγνωστεί (σε αυτή την περίπτωση, παρακαλείστε να μοιραστείτε τις ανησυχίες σας με ιατρό ειδικό στη γηριατρική και/ή άνοια).

- Για κάθε παράγοντα κινδύνου, σημειώστε εάν υπήρχε εντός του σχετικού χρονικού πλαισίου (σύμφωνα με το πρότυπο εργαλείο εκτίμησης κινδύνου που χρησιμοποιείτε, π.χ. τελευταίους 6 μήνες) ή όχι, ή εάν ο παράγοντας δεν αξιολογήθηκε ή δεν υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες (ΝΑΙ/ΟΧΙ/ΜΗ ΕΦΑΡΜΟΣΙΜΟ στην στήλη 1).

- Για κάθε παράγοντα κινδύνου που έχει παρουσιαστεί, σχολιάστε τι ακριβώς παρατηρήσατε εσείς (στήλη 2), τι ανέφερε η ηλικιωμένη γυναίκα (στήλη 3) ή τι ανέφεραν άλλα πρόσωπα (στήλη 4), καθώς και αν παρατηρήθηκε ή αναφέρθηκε αύξηση στη συχνότητα και/ή στη σοβαρότητα (στήλη 5).

ΒΗΜΑ 1. ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΤΕ ΤΟ ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Το πρώτο βήμα είναι η ανίχνευση βίας με τα ήδη υπάρχοντα εργαλεία σχεδιασμένα για το σκοπό αυτό, π.χ. το συνήθως χρησιμοποιούμενο εργαλείο εκτίμησης κινδύνου.

Εάν εντοπιστεί περίπτωση υψηλού κινδύνου στο Βήμα 1, προχωρήστε απευθείας στο Βήμα 3.

ΒΗΜΑ 2. ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΤΕ ΤΗ ΛΙΣΤΑ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΟΥ MARVOW 2.0

Όνομα και ιδιότητα του επαγγελματία πρώτης γραμμής που συμπληρώνει τη λίστα:

Αναγνώριση της γυναίκας (όνομα, ηλικία, κατάσταση, οποιεσδήποτε σχετικές λεπτομέρειες, σύμφωνα με την προστασία δεδομένων):

Όνομα του προϋπάρχοντος εργαλείου εκτίμησης κινδύνου που χρησιμοποιήθηκε:

Ημερομηνία και τόπος συμπλήρωσης της Λίστας Παραγόντων Κινδύνου MARVOW 2.0:

Χρονικό πλαίσιο:

Παράγοντας Κινδύνου	Πεδίο διερεύνησης	ΝΑΙ	ΟΧΙ	δεν υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες	δεν αξιολογήθηκε	Σχόλιο για τον/τους παράγοντα(-ες) κινδύνου που παρατηρήθηκαν από τον επαγγελματία πρώτης γραμμής	Σχόλιο για τον/τους παράγοντα(-ες) κινδύνου που ανέφερε η ηλικιωμένη γυναίκα	Σχόλιο για τον/τους παράγοντα (-ες) κινδύνου που ανέφερε άλλο άτομο και σε ποιον	Σχόλιο για το αν υπάρχει αύξηση στη συχνότητα ή/και στη σοβαρότητα των παραγόντων κινδύνου που παρατηρήθηκαν ή αναφέρθηκαν
Ψυχολογικά ή ψυχικής υγείας ζητήματα που σχετίζονται με την ηλικία	Ψυχιατρική αγωγή, φαρμακευτική αγωγή, Αλλαγές στον ύπνο, στην όρεξη, στη συγκέντρωση, προβλήματα μνήμης ή δυσκολία επικοινωνίας								
Λειτουργική εξάρτηση / αναπηρία	Περιορισμένη κινητικότητα Σωματική ανικανότητα, ανάγκη για ειδικό ιατρικό εξοπλισμό (αναπηρικό αμαξίδιο, περιπατητήρας κ.λπ.) ή ιατρικά προϊόντα Αλλαγές στην όραση Αλλαγές στην ακοή								
Ιατρικά ζητήματα	Ασθένεια Έλλειψη ιατρικής φροντίδας Περιορισμένη πρόσβαση σε ιατρική εξέταση Ο δράστης ή φροντιστής δεν αναφέρει σοβαρά συμπτώματα ή αλλαγές στην κατάσταση								
Περιβάλλον	Έντονη ή τεταμένη ατμόσφαιρα στο σπίτι Κατεστραμμένα αντικείμενα στο σπίτι/δωμάτιο του θύματος								
Υγιεινή και Ιατρική Φροντίδα	Χρήση φυσικού ή χημικού περιορισμού								
Οικονομική Εξάρτηση[16]	Το θύμα δεν έχει πρόσβαση ή δεν μπορεί να διαχειριστεί τα οικονομικά της (π.χ. σύνταξη, άλλα εισοδήματα, ιδιοκτησιακά δικαιώματα) Έλλειψη επαρκούς εισοδήματος ή οικονομικών πόρων								
Οικονομική Κακοποίηση	Εξαφάνιση πολύτιμων αντικειμένων από το σπίτι (κοσμήματα, αντικείμενα κ.ά.) Απλήρωτοι λογαριασμοί								

16 Η οικονομική ανεξαρτησία απαιτεί οικονομική ικανότητα, η οποία αντικατοπτρίζει την οικονομική γνώση και την αυτο-αποτελεσματικότητα, σε συνδυασμό με οικονομικούς πόρους (οικονομική δυνατότητα) και εξουσία λήψης αποφάσεων και έλεγχο αυτών των πόρων. Έχει παρατηρηθεί ότι η οικονομική ανεξαρτησία παρέχει στα άτομα τους πόρους, τις ευκαιρίες και τη δυνατότητα δράσης για να ζουν μια ολοκληρωμένη ζωή, ανεξαρτήτως του υπόβαθρου ή της ταυτότητάς τους. cf. https://eige.europa.eu/newsroom/news/whats-gender-equality-got-do-financial-independence?language_content_entity=en p.20

Παράγοντας Κινδύνου	Πεδίο διερεύνησης	ΝΑΙ	ΟΧΙ	δεν υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες	δεν αξιολογήθηκε	Σχόλιο για τον/τους παράγοντα(-ες) κινδύνου που παρατηρήθηκαν από τον επαγγελματία πρώτης γραμμής	Σχόλιο για τον/τους παράγοντα(-ες) κινδύνου που ανέφερε η ηλικιωμένη γυναίκα	Σχόλιο για τον/τους παράγοντα (-ες) κινδύνου που ανέφερε άλλο άτομο και σε ποιον	Σχόλιο για το αν υπάρχει αύξηση στη συχνότητα ή/και στη σοβαρότητα των παραγόντων κινδύνου που παρατηρήθηκαν ή αναφέρθηκαν
Έλλειψη κοινωνικής ή επίσημης υποστήριξης για το θύμα	Καμία ή περιορισμένη εμπλοκή με κοινωνικές υπηρεσίες Ελεγχόμενη πρόσβαση σε τηλέφωνο ή ηλεκτρονικές συσκευές Διάβρωση δεσμών μεταξύ γενεών στην οικογένεια Δεν είναι κοντά στα παιδιά ή στα αδέλφια της Η οικογένεια (ιδίως τα παιδιά) δεν αναγνωρίζει, ελαχιστοποιεί ή δικαιολογεί τη βία, δεν υποστηρίζει την ηλικιωμένη γυναίκα στις σχετικές ανάγκες ή/και συντάσσεται με τον δράστη								
Ακατάλληλες ή ενοχλητικές οικιακές συνθήκες διαβίωσης	Κοινή στέγαση με τον δράστη ή άλλα μέλη της οικογένειας (έλλειψη ιδιωτικότητας, ασφάλειας) Ακατάλληλες συνθήκες (προσβασιμότητα, ειδικές ανάγκες)								
Προσκόλληση σε παραδοσιακούς κοινωνικούς έμφυλους ρόλους	Το θύμα δεν αναγνωρίζει/δεν ταυτοποιεί τη βίαιη συμπεριφορά Το θύμα ελαχιστοποιεί τη βία ή τη δικαιολογεί ως φυσιολογική Το θύμα δεν αντιλαμβάνεται την κατάσταση επειδή διαρκεί για μεγάλο χρονικό διάστημα Το θύμα δεν επιθυμεί να αλλάξει τίποτα								
Αλλαγές στις σχέσεις	Ξαφνική εμφάνιση μακρινού συγγενή που γνωρίζει ελάχιστα, ο οποίος θέλει να τη φροντίζει ή να ζει στο σπίτι της Ξαφνική εμφάνιση νέου φίλου ή ρομαντικού ενδιαφέροντος – συνήθως μετά από πρόσφατο θάνατο συζύγου/συντρόφου								

Παράγοντας Κινδύνου	Πεδίο διερεύνησης	ΝΑΙ	ΙΧΟ	δεν υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες	δεν αξιολογήθηκε	Σχόλιο για τον/τους παράγοντα(-ες) κινδύνου που παρατηρήθηκαν από τον επαγγελματία πρώτης γραμμής	Σχόλιο για τον/τους παράγοντα(-ες) κινδύνου που ανέφερε η ηλικιωμένη γυναίκα	Σχόλιο για τον/τους παράγοντα (-ες) κινδύνου που ανέφερε άλλο άτομο και σε ποιον	Σχόλιο για το αν υπάρχει αύξηση στη συχνότητα ή/και στη σοβαρότητα των παραγόντων κινδύνου που παρατηρήθηκαν ή αναφέρθηκαν
Θύτης **Μπορεί να είναι ο σύντροφος/σύζυγος/νεότερος δράστης (π.χ. γιος), μέλος της οικογένειας – παρακαλώ προσδιορίστ:**									
Δυσκολίες / στρες προσαρμογής σε αλλαγές που σχετίζονται με την ηλικία	Άγχος ή/και απογοήτευση που σχετίζεται με νέο ρόλο φροντιστή (ανεπαρκείς δεξιότητες φροντίδας ή αντιμετώπισης) Θλίψη λόγω εξάρτησης, ασθένειας, γνωστικής έκπτωσης κ.λπ. Απογοήτευση από την αδυναμία διαχείρισης καταστάσεων Θλίψη ή/και απογοήτευση που σχετίζεται με τη συνταξιοδότηση (απώλεια κοινωνικού ρόλου, κύρους, επαγγέλματος κ.λπ.) Παραμονή στο σπίτι σε μόνιμη βάση Απώλεια άδειας οδήγησης								
Ιστορικό συνεχιζόμενης ενδοοικογενειακής βίας	Προηγούμενες ποινικές κατηγορίες/καταδίκες Χρονιοποίηση της κακοποίησης								
Έλλειψη κοινωνικής ή επίσημης υποστήριξης για τον θύτη	Καμία κοινωνική δικτύωση (οικογένεια, φίλοι) Καμία ή περιορισμένη εμπλοκή με κοινωνικές υπηρεσίες (οικογενειακές επισκέψεις, τακτικοί έλεγχοι, φροντίδα ηλικιωμένων)								
Πρόσθετος κίνδυνος	Παρουσία όπλων ή πυροβόλων στο σπίτι Απειλές θανάτου								

ΒΗΜΑ 3. ΛΗΨΗ ΜΕΤΡΩΝ

- Εάν εντοπιστεί υψηλός ή άμεσος κίνδυνος (π.χ. κατοχή όπλων ή πυροβόλων, απειλές θανάτου), λάβετε άμεσα μέτρα για την προστασία της ηλικιωμένης γυναίκας, συμπεριλαμβανομένης της κλήσης της αστυνομίας και/ή των σχετικών υπηρεσιών στο πλαίσιο του δικού σας περιβάλλοντος.

- Εάν οι παράγοντες κινδύνου που εντοπίστηκαν στη λίστα MARVOW 2.0 (σε συνδυασμό με τα αποτελέσματα της τυπικής εκτίμησης κινδύνου από τα προϋπάρχοντα εργαλεία) υποδεικνύουν επίπεδο κινδύνου, προχωρήστε στη χρήση του εργαλείου διαχείρισης υπόθεσης MARVOW 2.0 (βλ. παρακάτω).

- Διασφαλίστε ότι όλες οι υποθέσεις παρακολουθούνται στενά μέσω του πρωτοκόλλου πολυ-υπηρεσιακής συνεργασίας και, κατά συνέπεια, μέσω του εργαλείου διαχείρισης υπόθεσης.

- Πρέπει να πραγματοποιούνται επανεκτιμήσεις για την παρακολούθηση πιθανών διακυμάνσεων στον κίνδυνο – καθώς ο κίνδυνος είναι δυναμικός και μπορεί να αλλάξει γρήγορα.

MARVOW 2.0 Εργαλείο Διαχείρισης Περιστατικών για Συντονισμένη Πολυ-υπηρεσιακή Συνεργασία

1. Εισαγωγή

Το **εργαλείο διαχείρισης περιπτώσεων βίας κατά των ηλικιωμένων γυναικών** υλοποιείται στο πλαίσιο του *παραδοτέου 2.2. Αναβάθμιση της μεθοδολογίας αξιολόγησης κινδύνων και του εργαλείου ανάπτυξης της αξιολόγησης κινδύνων του Πακέτου Εργασίας 2*. Το **Εργαλείο Διαχείρισης Περιπτώσεων** περιγράφει τις διαδικασίες και τα βήματα που πρέπει να ακολουθούνται από τους επαγγελματίες βάσει βασικών αρχών. Το εργαλείο αυτό είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το ***εργαλείο αξιολόγησης κινδύνων*** με σκοπό την εξασφάλιση αποτελεσματικών παρεμβάσεων στο μέγιστο δυνατό βαθμό. Και τα δύο προαναφερθέντα εργαλεία θα αποτελέσουν μέρος του ***εγχειριδίου λειτουργίας για τη συντονισμένη πολυυπηρεσιακή συνεργασία (MOCM).***

Ο γενικός στόχος αυτού του **εργαλείου διαχείρισης υποθέσεων** είναι να διασφαλίσει ότι όλοι οι εμπλεκόμενοι επαγγελματίες θα είναι σε θέση να αξιολογήσουν την ασφάλεια του επιζώντος, να παράσχουν υποστήριξη στην ηλικιωμένη γυναίκα και να παραπέμψουν το περιστατικό στην κατάλληλη υπηρεσία/επαγγελματία/ενδιαφερόμενο φορέα με βάση μια αποτελεσματική συνεργασία πολλών υπηρεσιών. Οι κύριες πηγές αυτού του **Εργαλείου Διαχείρισης Υποθέσεων** είναι οι Πολυυπηρεσιακές Διασκέψεις Αξιολόγησης Κινδύνου (MARAC) και η Συντονισμένη Κοινοτική Ανταπόκριση (CCR) για μια αποτελεσματική συντονισμένη αντιμετώπιση των περιπτώσεων βίας κατά ηλικιωμένων γυναικών. Το εργαλείο που ακολουθεί διαμορφώνεται με βάση αυτά τα μοντέλα και στοχεύει στη μεγιστοποίηση της ασφάλειας του θύματος και σε μια πιο άμεση και δομημένη ανταπόκριση από τους εμπλεκόμενους επαγγελματίες.

2. Οι συναντήσεις διαχείρισης υποθέσεων

2.1 Βασικές Αρχές[17]

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΟΛΥ-ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
Αναγνώριση και αποδοχή όλων των διαφορετικών κουλτούρων ρων οργανισμών
Σεβασμός στη διαφορετικότητα, αλλά και αναζήτηση της εφαρμογής κοινών προτύπων, για παράδειγμα στην αξιολόγηση του κινδύνου.
Αναγνώριση πρακτικών που επηρεάζουν αρνητική τις επιζώσες και/ ή οδηγούν σε δευτερογενή θυματοποίηση.
Αναζήτησ κάποιων στοιχείων που συμβαίνουν συχνά στη διαχείριση των περιστατικών και απαιτούν συστηματικές αλλαγές.

17 Βασίζεται στις βασικές αρχές της MARAC και της CCR.

Διαμόρφωση μιας προσέγγισης η οποία να επικεντρώνεται στην ασφάλεια της επιζώσας.
Χρήση πρωτοκόλλων που να ενισχύουν την ασφάλεια της επιζώσας.
Ενίσχυση της διασύνδεσης ανάμεσα στις υπηρεσίες.
Συνηγορία για υψηλή ποιότητα υποστηρικτικών δομών για τις επιζώσες.
Πρόβλεψη για διαχείριση θυτών.

Σχήμα 1 Βασικές Αρχές

2.2 Συμμετέχοντες[18]

ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΟΛΥ-ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
Αστυνομία
Εισαγγελία, Σύστημα Ποινικής Δικαιοσύνης
Υπηρεσίες Υγείας
Κοινωνικές Υπηρεσίες
Υπηρεσίες Υποστήριξης Επιζωσών
Προγράμματα Διαχείρισης Θυτών
Υπηρεσίες Απεξάρτησης
Ψυχιατρικές Μονάδες

Σχήμα 2 Συμμετέχοντες - Φορείς/Υπηρεσίες και επαγγελματίες

Ο κατάλογος αυτός δεν είναι σταθερός, αλλά κάθε χώρα εταίρος θα προσαρμόσει τον κατάλογο των συμμετεχόντων σε εθνικό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές και τις ανάγκες των ξεχωριστών εθνικών, περιφερειακών και τοπικών οικοσυστημάτων.

2.3 Συντονισμός

Το ζήτημα του συντονισμού είναι διττό, λαμβάνοντας υπόψη ότι χωρίζεται σε δύο κατηγορίες:

a. Συντονισμός των **συναντήσεων διαχείρισης υποθέσεων.** Αυτό αφορά το συντονισμό των συναντήσεων και οι κύριες αρμοδιότητες του συντονιστή είναι ο ορισμός των συναντήσεων (καθορισμός των συναντήσεων), η σύνταξη της ημερήσιας διάταξης, η τήρηση καταλόγων συμμετεχόντων, η αποστολή προσκλήσεων και η συλλογή της *δήλωσης εμπιστευτικότητας για τις συναντήσεις παρέμβασης συμβουλευτικής υποστήριξης υποθέσεων (βλ. 3.2.)*, η προετοιμασία όλων των χρήσιμων εργαλείων, όπως η περιγραφή της υπόθεσης, οι εμπλεκόμενοι φορείς, οι ιδιαιτερότητες της υπόθεσης, το σχέδιο δραστηριοτήτων και η

18 Με βάση τα αποτελέσματα των στρογγυλών τραπεζιών και των ομάδων εστίασης του Πακέτου Εργασίας 2 που έλαβαν μέρος σε κάθε χώρα εταίρο.

σύνταξη της περίληψης της συνάντησης με βάση τα όσα συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια της συνάντησης. Ο συντονιστής είναι υπεύθυνος για την εκ των προτέρων συλλογή της *περιγραφής της περίπτωσης (3.3.1.), προκειμένου* να παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες σε όλους τους συμμετέχοντες μέσω της ημερήσιας διάταξης.

Οι συναντήσεις διαχείρισης υποθέσεων θα συντονίζονται από την οργάνωση εταίρο του MARVOW II σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει οργάνωση MARVOW II σε τοπικό επίπεδο, τότε ο συντονισμός μπορεί να ρυθμιστεί με βάση τις ακόλουθες επιλογές:

1. Ο οργανισμός που φέρνει την υπόθεση στη Συνάντηση Διαχείρισης Υποθέσεων.
2. Εκ περιτροπής, για να εξασφαλιστεί ότι όλες οι οργανώσεις θα συντονίσουν τη συνάντηση τουλάχιστον μία φορά.
3. Ad hoc, δηλαδή στην πρώτη προγραμματισμένη συνάντηση οι συμμετέχοντες θα αποφασίσουν ποιος θα συντονίζει τις συναντήσεις. Ωστόσο, ενδέχεται να προκύψουν ορισμένα ζητήματα, όπως το ενδεχόμενο να επιθυμούν ταυτόχρονα διαφορετικοί οργανισμοί να έχουν τον συντονισμό ή όλοι τους, ή κανένας από αυτούς να μην αναλάβει την ευθύνη.

b. Συντονισμός της διαδικασίας. Αυτό αφορά τον συντονισμό της όλης διαδικασίας όσον αφορά την παρέμβαση στον επιζώντα και τον θύτη, τη συνεργασία πολλών φορέων και τις παραπομπές. Ως εκ τούτου, ο συντονισμός αυτός πρέπει να καθοριστεί σε εθνικό επίπεδο προκειμένου να προσαρμοστεί στις εθνικές ανάγκες και το νομικό πλαίσιο.

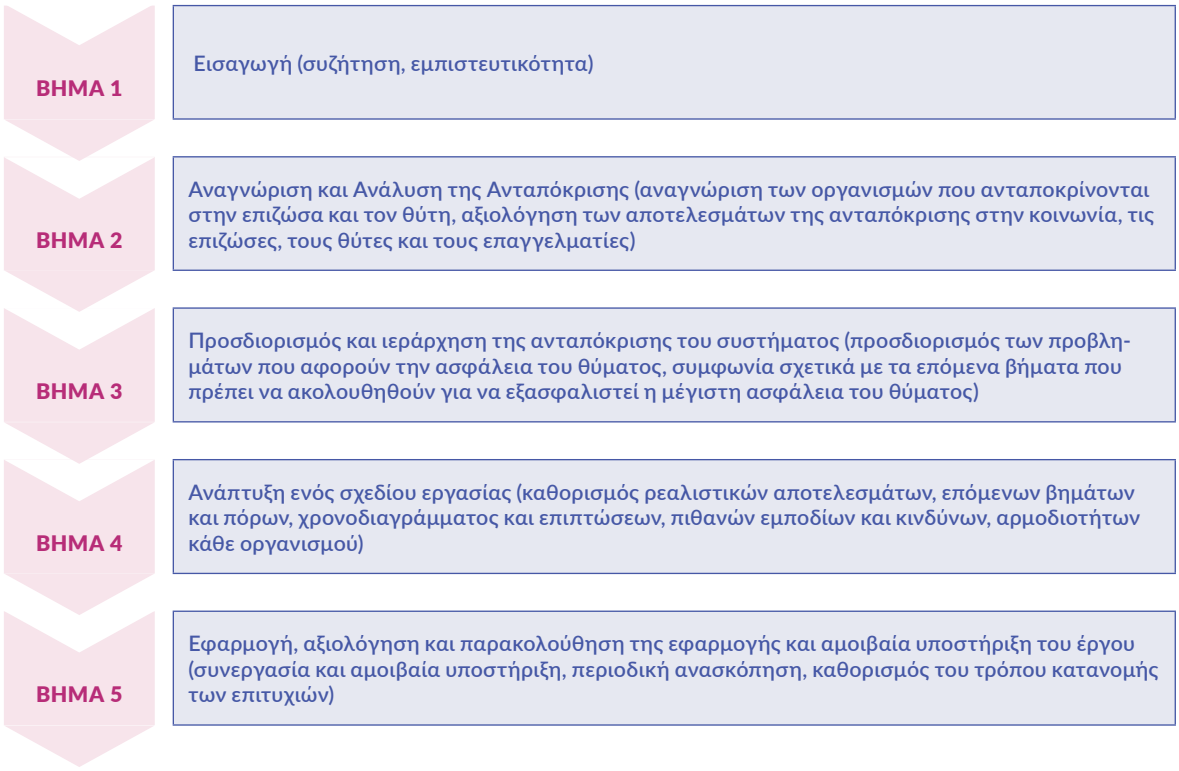
2.4 Η δομή των συναντήσεων διαχείρισης υποθέσεων [19]

Οι συνεδριάσεις θα πρέπει να πραγματοποιούνται τουλάχιστον μία φορά το μήνα και η διάρκειά τους θα πρέπει να είναι περίπου 2 ώρες. Κατά τη διάρκεια των **συναντήσεων διαχείρισης υποθέσεων** θα συζητούνται διάφορες περιπτώσεις, δίνοντας προτεραιότητα στις περιπτώσεις υψηλού κινδύνου βάσει της αξιολόγησης κινδύνου, χωρίς όμως να αποκλείονται άλλες περιπτώσεις

Υποχρεωτικές αρχικές διμερείς συναντήσεις με τις υπηρεσίες/επαγγελματίες που πρόκειται να συμμετάσχουν στις συναντήσεις διαχείρισης υποθέσεων πρέπει να πραγματοποιηθούν πριν από την έναρξη των συναντήσεων διαχείρισης υποθέσεων. Οι συναντήσεις αυτές είναι υποχρεωτικές επειδή θα καθοριστούν με σαφήνεια οι βασικές αρχές, οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όλοι βρίσκονται στην ίδια σελίδα. Στο τέλος της συνάντησης, οι υπηρεσίες/επαγγελματίες πρέπει να υπογράψουν τη *«Δήλωση εμπιστευτικότητας για τις Συναντήσεις Συμβουλευτικής Παρέμβασης Περίπτωσης» (βλ. 3.2.)*, προκειμένου να διασφαλιστεί η επιλεξιμότητά τους να συμμετάσχουν στη Συνάντηση Διαχείρισης Περίπτωσης.

19 Based on the CCR Steps.

Η συνάντηση διαχείρισης της υπόθεσης θα πραγματοποιηθεί με βάση τα ακόλουθα βήματα:

Σχήμα 3 Δομή της συνάντησης - Κύρια βήματα

3. Χρήσιμα Εργαλεία για τις Συναντήσεις

3.1 Προτεινόμενη Ημερήσια Διάταξη

Όνομα/αριθμός υπόθεσης:		**Ημερομηνία**	

1.	Οι συμμετέχοντες που συμμετέχουν για πρώτη φορά συμπληρώνουν το Έντυπο Συγκατάθεσης και το Προ-ερωτηματολόγιο
2.	Εισαγωγή όλων των συμμετεχόντων
3.	Ο συντονιστής διαβάζει τη δήλωση εμπιστευτικότητας
4.	Δήλωση εμπιστευτικότητας υπογεγραμμένη από όλους τους συμμετέχοντες
5.	Εισαγωγή στην υπόθεση (σύντομη περιγραφή της υπόθεσης/των υποθέσεων που θα συζητηθούν, ώστε να υποδειχθεί στους ενδιαφερόμενους φορείς ποια υπόθεση χρήζει προσοχής
6.	Ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την υπόθεση
7.	Εκτίμηση κινδύνου
8.	Συμβουλευτικές διαδικασίες και συμβουλευτική - θεραπεία για τους θύτες,
9.	Σχεδιασμός δραστηριοτήτων
10.	Συλλογική εποπτεία και ανταλλαγή εμπειριών
11.	Οι συμμετέχοντες συμπληρώνουν τη μετα-γραμμική έρευνα, μία φορά, μετά από όλη τη διαδικασία.
12.	Οποιοδήποτε άλλο θέμα.

3.2 Δήλωση εμπιστευτικότητας για τις συναντήσεις συμβουλευτικής παρέμβασης

Όνομα/ταυτότητα της υπόθεσης:	*όνομα, αρχικά χώρας, α/α - π.χ. Μαρία, EL1*
Χώρα:	
Περιφέρεια:	
Ημερομηνία:	
Συνεργάτης φιλοξενίας:	
Συντονιστής:	

Οι εταίροι του MARVOW II απαιτούν από τους συμμετέχοντες στις συνεδριάσεις να συμφωνήσουν να διατηρήσουν την εμπιστευτικότητα και την ασφάλεια όλων των εγγράφων, του υλικού και των διαδικασιών που αφορούν τις υποθέσεις που εξετάζονται κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων Συμβουλευτικής Παρέμβασης Υποθέσεων. Παρακαλούμε διαβάστε και επιβεβαιώστε την κατανόηση και τη συμμόρφωσή σας με τις παρακάτω δηλώσεις. Για να συμμετάσχουν, οι συμμετέχοντες πρέπει να επιβεβαιώσουν και να αποδεχθούν τους όρους που αναφέρονται παρακάτω:

- Αντιλαμβάνομαι ότι οι πληροφορίες που συζητήθηκαν από τους εκπροσώπους του οργανισμού, στο πλαίσιο αυτής της συνάντησης, είναι αυστηρά εμπιστευτικές και δεν πρέπει να κοινοποιηθούν σε τρίτους. Αυτό ισχύει κατά τη διάρκεια και μετά τη διαχείριση της υπόθεσης.
- Αντιλαμβάνομαι ότι όλα τα σχετικά έγγραφα διατηρούνται με εμπιστευτικό και κατάλληλα περιορισμένο τρόπο από τη σύμπραξη του έργου MARVOW II.
- Η συνάντηση θα πρέπει να επικεντρωθεί στη βία κατά των ηλικιωμένων γυναικών και θα πρέπει να γίνει σαφής διάκριση μεταξύ γεγονότων και επαγγελματικής γνώμης.
- Όλα τα άτομα που συζητούνται σε αυτές τις συναντήσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται δίκαια, με σεβασμό και χωρίς διακρίσεις.
- Όλες οι εργασίες που αναλαμβάνονται στις συνεδριάσεις θα βασίζονται στη δέσμευση για ίσες ευκαιρίες και μη διάκριση με βάση την ηλικία, την αναπηρία, το φύλο, τη φυλή, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις, το φύλο και τον σεξουαλικό προσανατολισμό.

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΞΗΣ:

- Ανταλλαγή πληροφοριών για την αύξηση της ασφάλειας, της υγείας και της ευημερίας των θυμάτων,
- Ανταλλαγή πληροφοριών για τη βελτίωση της διαχείρισης των θυτών,
- Βελτίωση των ικανοτήτων των εμπλεκόμενων οργανισμών,
- Βελτίωση της υποστήριξης του προσωπικού που εμπλέκεται σε περιπτώσεις βίας κατά ηλικιωμένων γυναικών,
- Καθορισμός και μείωση του κινδύνου βλάβης.

Διάβασα την ανωτέρω δήλωση και ΣΥΜΦΩΝΩ με τους όρους της.			
Όνομα/Επώνυμο	**Οργανισμός**	**Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο**	**Υπογραφή**

3.3 Περίπτωση

3.3.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Όνομα/ Ταυτότητα υπόθεσης:	*όνομα, αρχικά χώρας, α/α - π.χ. Μαρία, EL1*
Χώρα:	
Περιφέρεια:	
Introducido por:	*Οργανισμός*
Εισάγεται από:	

Κατάσταση:

3.3.2 ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΕΜΠΛΕΚΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ	ΠΑΡΟΝΤΕΣ/ΑΠΟΝΤΕΣ	ΣΧΟΛΙΟ

3.3.3 ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Ηλικία του θύματος	
Κατάσταση υγεί-ας/εξάρτησης του θύματος	
Θύτης	
Κατάσταση υγείας/ εξάρτησης του θύτη	
Έναρξη της βίας	
Τύπος βίας	
Κατάσταση διαβίωσης	
Κατάχρηση ουσιών	
Previous Καταδίκη του θύτη	
Υποστήριξη	
Έχουν ήδη αναλη-φθεί δράσεις πριν από τη συνάντηση MARVOW II	
Εντοπισθέντα εμπό-δια ή κενά	
Προτεραιότητες που πρέπει να αντιμετωπιστούν	

3.4 Πλάνο Δράσεων

Κατά τη διάρκεια των Συναντήσεων Συμβουλευτικής Παρέμβασης, οι συμμετέχοντες από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς θα πρέπει να καταλήξουν σε ένα σύνολο δράσεων/αποφάσεων σχετικά με τη διαχείριση της υπόθεσης βίας κατά ηλικιωμένης γυναίκας.

ΕΝΤΟΠΙΣΜΕΝΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ/ΑΤΕΛΕΙΑ	ΑΠΟΦΑΣΗ/ ΔΡΑΣΗ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

3.5 Αποτελέσματα Συνάντησης

Σύνοψη των αποτελεσμάτων και των αποτελεσμάτων

Παρακαλείστε να δώσετε μια επισκόπηση των ενεργειών που αναλήφθηκαν και των αποτελεσμάτων που προέκυψαν για την υπόθεση με βάση τη συνάντηση της Συμβουλευτικής Παρέμβασης. Μετά από κάθε συνάντηση, ο συντονιστής θα είναι υπεύθυνος για τα αποτελέσματα της συνάντησης. Αυτό θα είναι ένα έγγραφο που θα περιλαμβάνει τη σύνοψη των όσων συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια της συνάντησης, τα κύρια αποτελέσματα, τους παράγοντες κινδύνου που αναλύθηκαν, τυχόν αλλαγές σε σχέση με την τελευταία αξιολόγηση κινδύνου, τους συμμετέχοντες και αν προσκλήθηκαν νέα μέλη μαζί με πληροφορίες σχετικά με το γιατί προσκλήθηκαν, ποια ήταν η συμμετοχή τους κ.λπ. και τα επόμενα βήματα και τις αρμοδιότητες για κάθε συμμετέχοντα, όπως συμφωνήθηκαν στη συνάντηση.» Το έγγραφο αυτό θα είναι κοινό για κάθε εταίρο και θα διανεμηθεί σε όλους όσοι συμμετείχαν στη συνάντηση, ώστε να διασφαλιστεί ότι όλοι βρίσκονται στην ίδια σελίδα.

Βιβλιογραφία

CoE [Council of Europe] (2011). Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence. Available at: **https://rm.coe.int/168008482e**

EIGE. Femicide description. Available at: **https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1192**

MARVOW 2.0 project. Available at: **https://marvow.eu**

Perttu S. WHOSEFVA Training Manual. 2018. Available: **http://whosefva-gbv.eu**

Pillemer K, et al. Elder Abuse: Global Situation, Risk Factors, and Prevention Strategies. Gerontologist. 2016;56 Suppl 2:S194-205.

Rogers MM, et al.. Elder Mistreatment and Dementia: A Comparison of People with and without Dementia across the Prevalence of Abuse. J Appl Gerontol. 2023;42(5):909-918.

SAVE Consortium. Screening for abuse victims among elderly project. What we know about screening older adults for mistreatment: results from the SAVE Project literature review. Available at: **https://www.projectsave.eu/results/**

Stark, E.. Rethinking coercive control. Violence Against Women. 2009, vol. 15, no. 2, 1509-25.

TISOVA Consortium. Training to Identify and Support Older Victims of Abuse. How to Identify and Support Older Victims of Abuse: A training handbook for professionals, volunteers and older people. Erasmus+ Project: Project No. 2017-1-EE01-KA204-034902

TISOVA project. Available at: **https://wave-network.org/training-to-identify-and-support-older-victims-of-abuse-tisova/**

Van Den Bruele AB, et al. Elder Abuse. Clin Geriatr Med. 2019 Feb;35(1):103-113.

Van Royen K, Royen PV, De Donder L, Gobbens RJ. (2020) Elder Abuse Assessment Tools and Interventions for use in the Home Environment: a Scoping Review, Clinical Interventions in Aging, 1793-1807.

World Health Organization. (2022). Abuse of older people. Available at: **https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/abuse-of-older-people**

Yon Y, Mikton CR, Gassoumis ZD, Wilber KH. Elder abuse prevalence in community settings: a systematic review and meta-analysis. Lancet Glob Health. 2017;5(2):e147-e156.

Παραρτήματα

Παράρτημα 1. Παράγοντες κινδύνου για τη βία κατά των ηλικιωμένων προσώπων

Οι παράγοντες κινδύνου μπορεί να εμφανιστούν σε τέσσερα διαφορετικά επίπεδα (Perttu 2018, Pillemer 2016):

ΑΤΟΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ: • ψυχολογικά ή σωματικά προβλήματα υγείας • λειτουργική εξάρτηση • οικονομική εξάρτηση • γνωστική βλάβη • προηγούμενες εμπειρίες κακοποίησης • χαμηλό εισόδημα/κοινωνικοοικονομική κατάσταση	**ΑΤΟΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΟΥ ΘΥΤΗ:** • υπερφόρτωση με ευθύνες φροντίδας • προβλήματα ψυχολογικής υγείας • ανεπαρκείς δεξιότητες αντιμετώπισης • κατάχρηση ουσιών • εξάρτηση από τον θύμα
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΧΕΣΗΣ: • π.χ. οικογενειακή δυσαρμονία • υψηλά επίπεδα οικονομικής και/ή συναισθηματικής εξάρτησης • έλλειψη βοήθειας	**ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:** • έλλειψη υπηρεσιών υποστήριξης και πληροφόρησης • ανοχή επιθετικής συμπεριφοράς • ηλικιακή διάκριση • έλλειψη προτύπων στις υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής φροντίδας

Παράρτημα 2. Εργαλεία εκτίμησης κινδύνου σχετικά με τη βία κατά των ηλικιωμένων προσώπων

	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ*	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
1.	**Elder Abuse Suspicion Index (EASI)**	Το EASI αναπτύχθηκε για να αυξήσει την υποψία του γιατρού σχετικά με κακοποίηση ηλικιωμένων σε επίπεδο που να καθιστά λογική την πρόταση για παραπομπή για περαιτέρω αξιολόγηση από κοινωνικές υπηρεσίες, υπηρεσίες προστασίας ενηλίκων ή αντίστοιχες υπηρεσίες. Αποτελείται από 6 ερωτήσεις.	Το EASI έχει επικυρωθεί μόνο από οικογενειακούς γιατρούς που εξετάζουν ηλικιωμένα άτομα με γνωστικές ικανότητες, σε εξωτερικά ιατρεία. Περιλαμβάνει 6 ερωτήσεις που πρέπει να θέσει ο γενικός γιατρός στην ηλικιωμένη γυναίκα, χωρίς χώρο για σχόλια σχετικά με τους κινδύνους.
2.	**Harm to Older Persons Evaluation (HOPE), not yet published**	Ολοκληρωμένο εργαλείο εκτίμησης κινδύνου και διαχείρισης υποθέσεων Περιλαμβάνει ενότητα για τα θύματα, ενότητα για τους θύτες και ενότητα για τη διαχείριση της υπόθεσης.	Το εργαλείο απαιτεί εκπαίδευση πριν από τη χρήση. Δεν είναι επίσης διαθέσιμο ελεύθερα στο διαδίκτυο, αλλά μόνο μέσω εγγραφής σε εκπαιδευτικό πρόγραμμα.
3.	**Risk on Elder Abuse and Mistreatment Instrument (REAMI)**	Το REAMI περιλαμβάνει 22 στοιχεία και καλύπτει σημάδια κακοποίησης καθώς και παράγοντες κινδύνου κακοποίησης. Οι χρήστες το αξιολογούν ως ένα σύντομο και στοχευμένο εργαλείο, το οποίο μπορεί να ολοκληρωθεί σε απαιτητικά εργασιακά περιβάλλοντα.	Το εργαλείο δημιουργήθηκε για χρήση από επαγγελματίες υγείας.

* Αποκλεισμένα εργαλεία: Εργαλεία ανίχνευσης (screening tools), Εργαλεία που αφορούν αποκλειστικά έναν θύτη – για παράδειγμα μόνο φροντιστές, Εργαλεία που αφορούν αποκλειστικά έναν τύπο βίας κατά των ηλικιωμένων – για παράδειγμα μόνο οικονομική κακοποίηση.

Παράρτημα 3.
Επισκόπηση εργαλείων εκτίμησης κινδύνου, μη ειδικών ανά ηλικία

Τα ακόλουθα εργαλεία εξετάστηκαν στο πλαίσιο αυτού του έργου μέσω διαδικτυακής αναζήτησης, προκειμένου να εντοπιστούν οι σχετικές διαστάσεις, τομείς και θέματα, καταχωρημένα με αλφαβητική σειρά.

	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
1.	B-SAFER Brief Spousal Assault Form	Το B-SAFER αποτελεί συμπτυγμένη έκδοση του SARA. Είναι ένα δομημένο εργαλείο εκτίμησης κινδύνου, σχεδιασμένο για να εντοπίζει άτομα που διατρέχουν κίνδυνο από βία από σύντροφο. Το B-SAFER έχει κατασκευαστεί ειδικά για χρήση από αστυνομικούς λόγω του ρόλου τους ως πρώτης γραμμής ανταποκριτών σε περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας. Το SARA θεωρήθηκε χρονοβόρο για τους αστυνομικούς. Ως εκ τούτου, τα 20 στοιχεία του SARA μειώθηκαν σε 10 στοιχεία στο B-SAFER. Τα 10 στοιχεία του B-SAFER χωρίζονται σε δύο υποενότητες: Παράγοντες Κινδύνου Θύτη (items 1-5) Ψυχοκοινωνική Προσαρμογή (items 6-10) Κάθε υποενότητα περιλαμβάνει επιλογή για την καταγραφή πρόσθετων παραγόντων κινδύνου που ο αξιολογητής θεωρεί σημαντικούς για μια συγκεκριμένη υπόθεση. Ο σκοπός του B-SAFER είναι να «καθοδηγεί και να δομεί τη διαδικασία λήψης αποφάσεων του αξιολογητή σχετικά με τον μελλοντικό κίνδυνο βίας από σύντροφο του θύτη, μέσω αξιολόγησης παραγόντων κινδύνου που έχουν εμπειρική συσχέτιση με τη βία μεταξύ συζύγων».	Πρόκειται για εργαλείο εκτίμησης κινδύνου που αναπτύχθηκε ειδικά για επαγγελματίες ποινικής δικαιοσύνης, και επομένως δεν είναι εφαρμοστέο για επαγγελματίες πρώτης γραμμής.
2.	Danger Assessment	Το Danger Assessment (DA) είναι ένα δομημένο εργαλείο κλινικής αξιολόγησης που αρχικά σχεδιάστηκε για χρήση από νοσηλεύτριες σε τμήματα επειγόντων περιστατικών, με σκοπό την εκτίμηση της πιθανότητας φόνου από σύντροφο. Το DA αποτελείται από δύο μέρη: Ένα ημερολόγιο στο οποίο το θύμα υποδεικνύει τη σοβαρότητα και τη συχνότητα των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας που βίωσε τους τελευταίους 12 μήνες. Μια λίστα 20 στοιχείων με παράγοντες κινδύνου που σχετίζονται με φόνο από σύντροφο. Και τα δύο μέρη συμπληρώνονται σε συνεργασία με το θύμα.	Τα 20 στοιχεία μπορεί να είναι υπερβολικά για τους επαγγελματίες πρώτης γραμμής, και το εργαλείο απαιτεί τη συμπλήρωση μαζί με το θύμα, κάτι που οι ηλικιωμένες γυναίκες ενδέχεται να μην είναι πρόθυμες ή σε θέση να απαντήσουν.
3.	DANGER ASSESSMENT-5 (DA-5)	Το DA-5 είναι μια συντομευμένη έκδοση του DA με 5 ερωτήσεις, για την αναγνώριση θυμάτων υψηλού κινδύνου φόνου ή σοβαρού τραυματισμού από τρέχοντα ή πρώην σύντροφο.	Σχεδιασμένο για χρήση όταν έχει εντοπιστεί βία από σύντροφο σε ΤΕΠ ή άλλες μονάδες υγειονομικής περίθαλψης.
4.	DASH Risk Assessment Checklist	Η λίστα DASH βασίζεται σε έρευνες για δείκτες φόνων. Συμπληρώνεται από οποιονδήποτε δημόσιο υπάλληλο που εργάζεται με θύμα βίας και περιλαμβάνει ερωτήσεις για οικονομική, ψυχολογική, σωματική βία και απειλές.	Απαιτεί εκπαίδευση πριν από τη χρήση
5.	DASH adapted for perpertrator programmes	Το DASH αποτελείται από τρεις λίστες ελέγχου. Η πρώτη λίστα είναι η έκδοση για Θύτες (Perpetrator version) της Λίστας Αξιολόγησης Κινδύνου DASH και έχει ως σκοπό τη συλλογή πληροφοριών από γνωστούς ή ύποπτους θύτες. Ο επαγγελματίας μπορεί στη συνέχεια να συνδυάσει αυτές τις πληροφορίες με πληροφορίες από ή σχετικά με τα θύματα ή να τις χρησιμοποιήσει μόνος του εάν δεν υπάρχουν πληροφορίες από τα θύματα, προκειμένου να εκτιμήσει τα επίπεδα κινδύνου για συγκεκριμένα θύματα από συγκεκριμένο Θύτη. Υπάρχει μια ξεχωριστή, συντομευμένη έκδοση αυτής της λίστας για να συνδυάζει τις πληροφορίες και των δύο με τη μορφή εγγράφου. Όσοι εργάζονται με θύματα πρέπει να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν ακριβώς την ίδια λίστα DASH για τη δουλειά με τα θύματα. Οι επαγγελματίες μπορούν στη συνέχεια να συνδυάσουν τις πληροφορίες από/για τον θύτη και το θύμα στην έκδοση τρίτου προσώπου. Οι 24 ερωτήσεις αντιστοιχούν στις ερωτήσεις για το θύμα στη λίστα DASH για θύματα, επαναδιατυπωμένες για να απευθύνονται στον θύτη. Η δεύτερη λίστα χρησιμοποιείται για την καταγραφή πρόσθετων πληροφοριών από/για θύτες, ιδίως για να εντοπιστούν άλλες γυναίκες στις οποίες μπορεί να αποτελεί κίνδυνο. Η τρίτη λίστα είναι έκδοση τρίτου προσώπου της κύριας λίστας αξιολόγησης κινδύνου, για να παρέχει στον επαγγελματία μια έντυπη έκδοση της διαδικτυακής έκδοσης, ώστε να συνδυάζει πληροφορίες από και για θύτη και θύμα για να αποκτήσει μια ολοκληρωμένη εικόνα του τρέχοντος κινδύνου.	Απευθύνεται αποκλειστικά σε θύτες.

	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
6.	Domestic Violence SAFETY ASSESSMENT TOOL (DVSAT) by New South Wales government for Intimate Partner Violence	Σκοπός: Να αναγνωρίσει το επίπεδο απειλής για θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Περιλαμβάνει δύο συνιστώσες: Μέρος Α: Λίστα αναγνώρισης κινδύνου (Risk identification checklist) Μέρος Β: Επαγγελματική κρίση (Professional judgement)	Το εργαλείο απευθύνεται αποκλειστικά σε ενδο-οικογενειακή βία.
7.	Domestic violence screening inventory (DVSI, DVSI-Revised)	Το DVSI είναι ένα εργαλείο αξιολόγησης κινδύνου 12 ερωτήσεων, το οποίο έχει σχεδιαστεί για να εκτιμήσει την πιθανότητα εμφάνισης βίας από σύντροφο (intimate partner violence). Περιλαμβάνει ερωτήσεις που αφορούν: ενδοοικογενειακή βία, ποινικό ιστορικό, τρέχουσα εργασία, κατάσταση σχέσης, ιστορικό θεραπειών, πληροφορίες σχετικά με την τρέχουσα αξιόποινη πράξη. Το DVSI παρέχει στον αξιολογητή ένα σκορ κινδύνου, το οποίο χρησιμοποιείται για να καθοριστεί το επίπεδο κινδύνου του θύτη σε σχέση με άλλους θύτες.	Το εργαλείο απευθύνεται μόνο στους θύτες.
8.	DyRiAS Intimate Partners	Το DyRiAS αξιολογεί τον τρέχοντα πιθανό κίνδυνο που παρουσιάζει ένα άτομο άνδρας να διαπράξει σοβαρή πράξη βίας εναντίον της συντρόφου ή πρώην συντρόφου του. Το DyRiAS παρέχει στον επαγγελματία τη βεβαιότητα ότι εργάζεται σε επίπεδο αιχμής όσον αφορά την πρόγνωση κινδύνου και τη σχετική επιστημονική έρευνα. Συνολικά, 39 ερωτήσεις καθοδηγούν τον επαγγελματία μέσα από το πρόγραμμα. Αφού εισαχθούν οι πληροφορίες, δημιουργείται αυτόματα μια αναφορά κινδύνου, η οποία διατίθεται στον χρήστη.	Το εργαλείο απευθύνεται αποκλειστικά σε άντρες θύτες.
9.	Ontario Domestic Assault Risk Assessment (ODARA)	Το ODARA είναι ένα εργαλείο 13 ερωτήσεων βασισμένο σε αναλογιστικές μεθόδους, το οποίο περιλαμβάνει τους τομείς: • ποινικό ιστορικό, • αριθμός παιδιών, • κατάχρηση ουσιών, και τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν τα θύματα όσον αφορά την πρόσβαση σε υποστήριξη (Guo και Harstall 2008; Hanson et al. 2007). Η ODARA χρησιμοποιείται για να προβλέψει μελλοντική βία εναντίον συζύγου, καθώς και τη συχνότητα και σοβαρότητα της βίας (Millar 2009).	Το εργαλείο αυτό προορίζεται ειδικά για χρήση από αστυνομικούς, υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων, εργαζόμενους σε υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας, και υπηρεσίες επιτήρησης και σωφρονισμού.
10.	Spousal Assault Risk Assessment (SARA)	Το SARA αποτελείται από 20 ερωτήσεις που εστιάζουν σε: • ποινικό ιστορικό, • ψυχοκοινωνική προσαρμογή, • ιστορικό επιθέσεων από σύζυγο, • πληροφορίες για την υποτιθέμενη αξιόποινη πράξη. Οι πληροφορίες για αυτό το εργαλείο συλλέγονται από πολλαπλές πηγές, συμπεριλαμβανομένων του κατηγορουμένου, του θύματος, τυποποιημένων μέτρων ψυχολογικής και συναισθηματικής κακοποίησης, καθώς και άλλων αρχείων, όπως αναφορές της αστυνομίας (Kropp 2008). Ο αξιολογητής εξετάζει τα στοιχεία και καθορίζει αν ο κατηγορούμενος αποτελεί χαμηλό, μέσο ή υψηλό κίνδυνο να προκαλέσει άμεσο βλάβη στο/στη σύντροφο ή σε άλλο άτομο.	Ορισμένα στοιχεία δεν είναι κατάλληλα για ηλικιωμένες γυναίκες, για παράδειγμα η ερώτηση σχετικά με την εγκυμοσύνη.
11.	(Domestic) Violence Risk Assessment Guide (DVRAG)	Το DVRAG είναι ένα εργαλείο αξιολόγησης κινδύνου 14 ερωτήσεων που έχει σχεδιαστεί για να εκτιμήσει τον κίνδυνο υποτροπής βίας από σύζυγο σε άνδρες θύτες με ποινικό ιστορικό ενδοοικογενειακής βίας (Rice et al. 2010). Το σκορ του θύτη μετατρέπεται σε ποσοστιαία βαθμολογία, η οποία στη συνέχεια συγκρίνεται με παρόμοιους θύτες.	Συνιστάται το DVRAG να χρησιμοποιείται μόνο όταν ο αξιολογητής έχει πρόσβαση σε λεπτομερή κλινικά ή σωφρονιστικά δεδομένα του θύτη. Επιπλέον, συνιστάται ο αξιολογητής να έχει πρόσβαση στο ψυχοκοινωνικό ιστορικό του θύτη.
12.	Violence Risk Appraisal Guide (VRAG)	Το VRAG είναι ένα εργαλείο αξιολόγησης κινδύνου 12 ερωτήσεων που έχει σχεδιαστεί για την πρόβλεψη βίαιης υποτροπής και χρησιμοποιείται σε διάφορες εφαρμογές, συμπεριλαμβανομένων ασθενών σε δικανικές και μη δικανικές ρυθμίσεις, σεξουαλικών παραβατών και κρατουμένων (Hilton και Harris 2005). Χρησιμοποιείται από κλινικούς γιατρούς, δικαστήρια και υπαλλήλους αποφυλάκισης υπό όρους (Guo και Harstall 2008). Περιλαμβάνει στοιχεία που σχετίζονται με δημογραφικά στοιχεία και ιστορικό παιδικής ηλικίας, και περιλαμβάνει ψυχιατρική αξιολόγηση.	Το εργαλείο απαιτεί σημαντικό χρόνο, πρόσβαση στο ιστορικό του θύτη και ικανότητα για κλινική αξιολόγηση.

Παράρτημα 4.
Πληροφορίες Χωρών Εταίρων

Η Ομάδα Εργασίας για την Αξιολόγηση Κινδύνου ζήτησε πληροφορίες από τις χώρες-εταίρους σχετικά με τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο για την αξιολόγηση του κινδύνου σε περιπτώσεις βίας κατά ηλικιωμένων γυναικών.

1. Αυστρία

Στην Αυστρία, για την προστασία γυναικών και κοριτσιών από τη βία με βάση το φύλο, τα περισσότερα καταφύγια γυναικών και οι εξειδικευμένες υπηρεσίες γυναικών χρησιμοποιούν τα εργαλεία Campbell, DyRiAS ή ODARA.

Τα μεμονωμένα ομόσπονδα κρατίδια έχουν αναπτύξει τα δικά τους εργαλεία σε επίπεδο κρατιδίου και αυτά συνιστώνται από τους αντίστοιχους οργανισμούς χρηματοδότησης, τουλάχιστον στην Άνω Αυστρία.

Ένα άλλο εργαλείο μετρά τους παράγοντες κινδύνου σύμφωνα με διάταγμα που εκδόθηκε από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Με εξαίρεση τη Βιέννη, η αστυνομία στην Αυστρία χρησιμοποιεί το ODARA. Το ODARA είναι ένα εργαλείο που αρχικά αναπτύχθηκε για την αστυνομία. Δεδομένου ότι το ODARA δεν ήταν εφαρμόσιμο στο 40% των περιπτώσεων, αναπτύχθηκε ένα νέο εργαλείο που λειτουργεί κανονικά στη Βιέννη από τον Ιανουάριο.

Το ODARA μπορεί να χρησιμοποιηθεί στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Μόνο για συντρόφους
- Εάν έχει συμβεί επίθεση
- Εάν υπήρξε επικίνδυνη απειλή και μεταφέρθηκε όπλο πάνω στο σώμα.

Ένα νεοαναπτυγμένο εργαλείο χρησιμοποιείται στη Βιέννη από τον Ιανουάριο: Η αστυνομία της Βιέννης πλέον εργάζεται με το εργαλείο Proteekt.

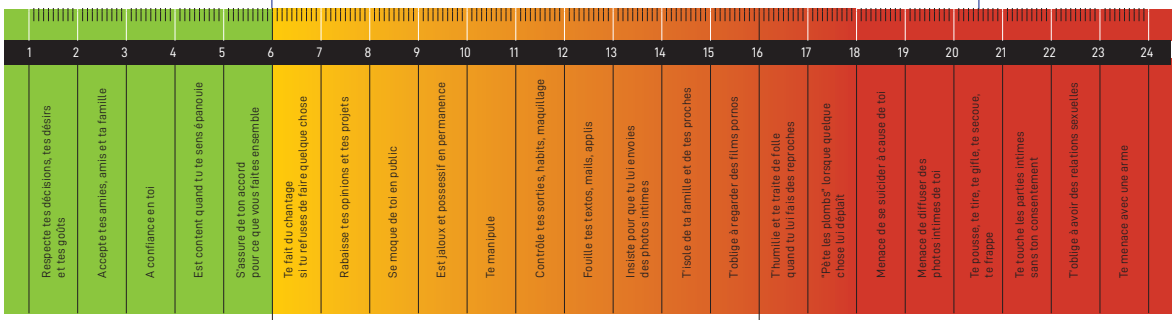
Η NEUSTART, ο οργανισμός που ανατίθεται συχνότερα για υποχρεωτική εργασία με θύτες στην Αυστρία, χρησιμοποιεί το δικό του εργαλείο. Αυτό το εργαλείο περιλαμβάνει στατιστικά και δυναμικά στοιχεία, συνολικά 25 ερωτήσεις. Το εργαλείο δεν είναι επικυρωμένο..

2. Βουλγαρία, Κύπρος

Δεν έχει εντοπιστεί κάποιο εργαλείο μέχρι στιγμής, επομένως μια σύσταση για ένα εργαλείο εύκολο στη χρήση για επαγγελματίες πρώτης γραμμής και εκπαίδευση στη χρήση του θα ήταν εξαιρετικά ωφέλιμη.

3. Γαλλία/Ελβετία

	ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΝ		
	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	**ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ**	**ΣΧΕΤΙΚΟΤΗΤΑ**
1.	**DANGER ASSESSMENT CHART FOR DOMESTIC VIOLENCE HEARINGS** **Hubertine Auclert Centre/ Observatory on violence against women**	Σύνδεσμος:**https://www.centre-hubertine-auclert.fr/egalitheque/publication/grille-evaluation-du-danger-lors-dune-audition-pour-violences-conjugales** Αυτό το πλέγμα αξιολόγησης κινδύνου προορίζεται για τις δυνάμεις ασφαλείας (αστυνομία / χωροφυλακή) που έρχονται σε επαφή με γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Το έγγραφο περιέχει 13 κριτήρια κινδύνου που μπορούν να εντοπιστούν μέσω σειράς ερωτήσεων κατά την ακρόαση αναφερόμενων περιστατικών βίας (καταγγελίες, αναφορές).	• Πολύ πολλές ερωτήσεις • ειδικό για ενδοοικογενειακή βία • χωρίς ενδείξεις προειδοποιητικών σημείων.
2.	**TOOL TO HELP IDENTIFY DOMESTIC VIOLENCE 2022 HAS** **(Haute autorité de santé)**	Σύνδεσμος: **https://www.has-sante.fr/upload/docs/application/pdf/2022-11/outil_daide_au_reperage_des_violences_conjugales.pdf** Βασικά στοιχεία, 2 ερωτήσεις για ασθενείς, χρήσιμες επαφές κ.ά. Χρησιμοποιείται από γιατρούς. Δείχνει τη στάση που πρέπει να υιοθετηθεί και τις ερωτήσεις που πρέπει να τεθούν σε περίπτωση υποψίας ή συστηματικής ανίχνευσης. *"Μπορεί να δυσκολευτείτε να θίξετε το θέμα. Μπορείτε να θέσετε την ερώτηση χρησιμοποιώντας τα παρακάτω παραδείγματα ή να τα διατυπώσετε με δικά σας λόγια: • Πώς είναι τα πράγματα στο σπίτι / με τον σύντροφό σας; • Νομίζετε ότι έχετε υποστεί βία (σωματική, λεκτική, ψυχολογική, σεξουαλική) στη ζωή σας; 8 στις 10 γυναίκες θεωρούν φυσιολογικό να συζητούν αυτά τα ζητήματα με τον γιατρό τους».* Για να κανονικοποιηθεί το θέμα, μπορείτε να διευκρινίσετε ότι το θίγετε με όλες τις ασθενείς σας.	• Μόνο 2 ερωτήσεις για προειδοποιητικά σημάδια
3.	**EVALUATION OF THE SITUATION OF VICTIMS OF DOMESTIC VIOLENCE** **Ministry of the Interior (Police services)**	Σύνδεσμος : **https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiM1_a8hp2BAxX_SvEDHT2jDVsQFnoECBMQAQ&url=https%3A%2F%2Fmobile.interieur.gouv.fr%2Fcontent%2Fdownload%2F119708%2F959869%2Ffile%2Fgrille-d-evaluation-du-danger-violences-conjugales.pdf&usg=AOvVaw2wv5MotkAbCvsDAqf4L9CI&opi=89978449** Ο σκοπός αυτού του ερωτηματολογίου είναι να επισημάνει προειδοποιητικά σημάδια για να αξιολογηθεί η κατάσταση κινδύνου και να προσφερθούν κατάλληλες λύσεις προστασίας και κοινωνικής υποστήριξης στο θύμα. Θα βοηθήσει επίσης το θύμα να συνειδητοποιήσει τον κίνδυνο στον οποίο βρίσκεται.	• Πολύ πολλές ερωτήσεις
4.	**FRENCH VERSION OF A SCREENING TOOL FOR DOMESTIC VIOLENCE AGAINST WOMEN, THE WAST (Woman Abuse Screening Tool)** **2021 - Santé publique France**	Σύνδεσμος: **http://beh.santepubliquefrance.fr/beh/2021/2/pdf/2021_2_2.pdf** Υλικά και μέθοδοι – Πραγματοποιήθηκε μελέτη case-control στο Τμήμα Ιατροδικαστικής του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Clermont-Ferrand και σε δύο Κέντρα Πληροφόρησης Δικαιωμάτων Γυναικών και Οικογένειας. Οι γυναίκες θύματα και μη-θύματα συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο WAST (8 ερωτήσεις) και ένα ερωτηματολόγιο σχετικά με την άνεσή τους στη συμπλήρωση.	• 8 ερωτήσεις • εύκολο στη βαθμολόγηση.
5.	**REPÉRAGE ET ACCOMPAGNEMENT EN CENTRE D'HÉBERGEMENT ET DE RÉINSERTION SOCIALE (CHRS) DES VICTIMES ET DES AUTEURS DE VIOLENCES AU SEIN DU COUPLE** **Anesm 2018**	Σύνδεσμος: **https://www.has-sante.fr/upload/docs/application/pdf/2018-09/violences_chrs_recommandations.pdf** • Κέντρο φιλοξενίας και κοινωνικής επανένταξης (CHRS) • Συστάσεις για συλλογή πληροφοριών / προειδοποιητικά σημάδια • Ενδοοικογενειακή βία	• Πολύ μεγάλο • προειδοποιητικά σημάδια • χωρίς ερωτήσεις αλλά συμβουλές / συστάσεις

	ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΝ		
	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	**ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ**	**ΣΧΕΤΙΚΟΤΗΤΑ**
6.	**"ELISA KIT" FROM MIPROF** **(Interministerial mission for the protection of women against violence and the fight against human trafficking)**	Σύνδεσμος: **https://arretonslesviolences.gouv.fr/je-suis-professionnel/violences-sexuelles** • Για επαγγελματίες υγείας και κοινωνικής φροντίδας • Αυτό το εκπαιδευτικό κιτ περιλαμβάνει μια μικρού μήκους ταινία με τίτλο «Elisa» και ένα συνοδευτικό φυλλάδιο. • Το κιτ ασχολείται με τις συνέπειες της σεξουαλικής βίας και τον αντίκτυπο της συστηματικής ανίχνευσης στα θύματα γυναικών. Καθορίζει τη βία και τις συνέπειές της, δίνει συμβουλές για το πώς να την αντιμετωπίσετε, σειρά ερωτήσεων κ.ά.	• Ερωτήσεις εξάγονται από την ταινία • πρόσβαση στο έγγραφο μέσω online φόρμας
7.	**LE VIOLENTOMÈTRE, (The violenceometer)** **Hubertine Auclert Center**	Σύνδεσμος: **https://www.centre-hubertine-auclert.fr/sites/default/files/medias/egalitheque/documents/violentometre-maj-10072019-print.pdf** Ένα εργαλείο πρόληψης προσαρμοσμένο από το Centre Hubertine Auclert κατόπιν αιτήματος του Conseil Régional d›Île-de-France. Το Violenceometer σχεδιάστηκε στα τέλη του 2018 από τα Παρατηρητήρια βίας κατά των γυναικών του Seine-Saint-Denis και του Παρισιού, την ένωση En Avant Toute(s) και τον Δήμο Παρισιού. Παρουσιάζεται με τη μορφή χάρακα, δείχνοντας τι αποτελεί βία και τι όχι μέσω έγχρωμης κλίμακας: • 3 τμήματα για την αξιολόγηση εάν η σχέση σας είναι υγιής: "Απολαύστε", "Να είστε προσεκτικοί, πείτε σταματήστε" και "Προστατεύστε τον εαυτό σας, ζητήστε βοήθεια" • Παραπομπές σε 2 υπηρεσίες βοήθειας: 3919 και En Avant Toute(s) chat service Διανέμεται από Σεπτέμβριο 2019 σε όλα τα γυμνάσια στην περιφέρεια Ιλ-ντε-Φρανς 	• Απλό • χωρίς ερωτήσεις • πάρα πολλοί δείκτες
8.	**RECOMMENDATION FOR GOOD PRACTICE Identifying female victims of domestic violence HOW TO IDENTIFY - ASSESS** **HAS (Haute autorité de santé)**	Σύνδεσμος: https://www.has-sante.fr/upload/docs/application/pdf/2019-09/fs_femmes_violence_reperer_092019.pdf Για να διευκολυνθεί η εφαρμογή της σύστασης από τους γενικούς ιατρούς να ρωτούν συστηματικά όλους τους ασθενείς για την ύπαρξη παρελθούσας ή τρέχουσας ενδοοικογενειακής βίας, το 2022 η **Επιτροπή Επιπτώσεων Συστάσεων (HAS Recommendations Impact Commission)** ζήτησε υποστήριξη από την ομάδα συμπεριφορικών επιστημών της **Διακλαδικής Διεύθυνσης Δημόσιας Μεταρρύθμισης (DITP)**. Διενεργήθηκε πιλοτική δοκιμή, η οποία οδήγησε στην ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού και δημοφιλούς εργαλείου για την αναγνώριση της ενδοοικογενειακής βίας.	• 10 απλές ερωτήσεις • Προειδοποιητικά σημάδια • Ειδικό για ενδοοικογενειακή βία

	ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΔΡΕΣ – ΒΙΑ ΜΕΣΑ ΣΕ ΔΟΜΕΣ		
	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	**ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ**	**ΣΧΕΤΙΚΟΤΗΤΑ**
1.	**DR MATTHIEU PICCOLI - SELF-CREATED TOOL (AP-HP PARIS HOSPITALS)** **MALTRAITANCE CHEZ LES PERSONNES ÂGÉES, DU PSYCHIATRIE DU SUJET AGE, APRIL 2023**	Στατιστικά για τη συχνότητα στη Γαλλία και παγκοσμίως, στο σπίτι και σε EHPAD / ορισμοί / αναγνώριση παραγόντων κινδύνου / ετήσια έκθεση 3977 / ειδικές περιπτώσεις (π.χ. περιορισμός) / συμβουλές για επαγγελματίες που αντιμετωπίζουν εξουθένωση / πολιτικές και οργανωτικές συστάσεις στα νοσοκομεία / επαφές	• Προειδοποιητικά σημάδια • Χωρίς ερωτήσεις • Συμβουλές και συστάσεις
2.	**MANAGING THE RISK OF ABUSE IN CARE HOMES, METHOD, BENCHMARKS, TOOLS"** Comité national de vigilance contre la maltraitance des personnes âgées et adultes handicapés (National watchdog committee against abuse of the elderly and disabled adults), Ministère des solidarités December 2008	Σύνδεσμος: **https://sante.gouv.fr/IMG/pdf/guide_gestion_des_risquesPAPHetab__2_-2.pdf** Αυτός ο οδηγός έχει σχεδιαστεί ως εργαλείο για να σας βοηθήσει στην εφαρμογή μέτρων για τη διαχείριση του κινδύνου κακομεταχείρισης. Πρέπει να επιτρέπει στους διευθυντές των δομών να: • κάνουν απολογισμό των μεθοδολογικών αρχών και των κύριων σταδίων μιας προσέγγισης διαχείρισης κινδύνου • χρησιμοποιούν παραδείγματα ως βάση για την εφαρμογή της προσέγγισης διαχείρισης κινδύνου για την κακοποίηση	• προειδοποιητικά σημάδια σχετικά με το περιβάλλον: προσωπικό • διάταξη χώρων κ.λπ., χωρίς ερωτήσεις

4. Ελλάδα

Αναφέρθηκε ότι η χρήση του Danger Assessment (DA-5) Brief Risk Assessment for Clinicians (**https://www.dangerassessment.org/**) ήταν περιορισμένη, αλλά ότι αυτό παρέχει μόνο μια ένδειξη επιπέδου κινδύνου για μια γυναίκα θύμα κακοποίησης όλων των ηλικιών όσον αφορά την πιθανότητα να σκοτωθεί από τον σύντροφό της.

5. Ισπανία και Πορτογαλία

	ΓΕΝΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΓΙΑ ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ (GBV) ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ:	
1.	**SARA**	(Spanish translation), κυρίως χρησιμοποιείται στις υπηρεσίες Δικαιοσύνης και σε σχετικά προγράμματα, με πνευματικά δικαιώματα.
2.	**RVD-BCN**	εργαλείο αξιολόγησης κινδύνου που αναπτύχθηκε και επικυρώθηκε στο τραπέζι διαβούλευσης κατά της βίας των γυναικών του Δήμου Βαρκελώνης (σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Βαρκελώνης), παρόμοιο με το SARA αλλά ανοιχτής πρόσβασης, περιλαμβάνει 16 στοιχεία σε 5 ενότητες: ιστορικό βίας του θύτη (5 στοιχεία), απειλές και σοβαρή κακοποίηση (2 στοιχεία), επιβαρυντικές συνθήκες (7 στοιχεία), παράγοντες ευαλωτότητας του θύματος (1 στοιχείο), αντίληψη του κινδύνου από το θύμα (1 στοιχείο) **https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/bitstream/11703/91573/1/10964.pdf**
3.	**EPV-R**	(Escala de Predicción del Riesgo de Violencia Grave contra la pareja –Revisada / Risk Prediction Scale for Serious Intimate Violence – Revised): ργαλείο που αναπτύχθηκε στο Πανεπιστήμιο της Χώρας των Βάσκων με 20 στοιχεία σε 5 υποκλίμακες: Προσωπικά στοιχεία (1 στοιχείο: ξένος/η;), Κατάσταση σχέσης ζευγαριού (2 στοιχεία), Τύπος βίας (7 στοιχεία), Προφίλ θυτη (7 στοιχεία), Ευαλωτότητα θύματος (3 στοιχεία). **https://www.psicothema.com/pdf/3840.pdf**
4.	**VioGen**	Επίσημο Πρωτόκολλο Αξιολόγησης Κινδύνου που χρησιμοποιείται από την αστυνομία (Valoración Policial del Riesgo de reincidencia de violencia - VPR4.0) ως βάση για αποφάσεις σχετικά με μέτρα προστασίας, περιλαμβάνει 4 κατηγορίες με 12 παράγοντες και 39 δείκτες: 1. Ιστορικό βίας και αξιολόγηση αναφερόμενου επεισοδίου (5 παράγοντες, 12 δείκτες), 2 Παράγοντες που σχετίζονται με τον θύτη (4 παράγοντες, 12 δείκτες), 3. Παράγοντες που σχετίζονται με την ευαλωτότητα του θύματος και την ποιότητα της σχέσης (2 παράγοντες, 15 δείκτες), 4. Αντίληψη του θύματος για την κατάστασή της (1 παράγοντας, 1 δείκτης). **https://www.interior.gob.es/opencms/pdf/archivos-y-documentacion/documentacion-y-publicaciones/publicaciones-descargables/seguridad-ciudadana/La_valoracion_policial_riesgo_violencia_contra_mujer_pareja_126180887.pdf**
	ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	
1.	**AGED**	(Assessment Guidelines for Elder Domestic Violence) περιλαμβάνει πέντε ενότητες: I. Παράγοντες κινδύνου του θύματος, II. Παράγοντες κινδύνου του θύτη, III. Εξωτερικοί, Συμφραζόμενοι και Σχεσιακοί Παράγοντες Κινδύνου, IV. Προστατευτικοί Παράγοντες θύματος/περιβάλλοντος, V. Θεσμικοί Παράγοντες Κινδύνου. **https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/07853890.2018.1562759** Σχετική Μελέτη: **https://comum.rcaap.pt/handle/10400.26/32831**

MARVOW 2.0

Coordinated Multi-Agency Response
to Violence against Older Women

